PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985
ਦਫਤਰ : 104, ਡੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੀ. ਸੀ., ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼ 1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਫੋਨ : 41503144
ਫੈਕਸ-011-23353936
email:educatord@gmail.com

ਰੋਜ਼ਾਨਾ
www.dailyeducator.in
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਐਜੂਕੇਟਰ

ਕੁਲ ਪੇਜ/Total Pages : 8
Chief Editor : Harpreet Singh
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਲ/YEAR 41
ਅੰਕ ਨੰ/Volume No.:86
ਐਤਵਾਰ, 29 ਮਾਰਚ 2026
Sunday, 29 March 2026
ਮੁੱਲ : 2/- ਰੁਪਏ
Price-Rs. 2/-

THE DAILY EDUCATOR NEW DELHI
ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ

ਮੋਦੀ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ: ਕਾਂਗਰਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) :ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਜੰਗ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ 'ਗ੍ਰੇਟਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ' ਦੇ ਵਿਜ਼ਨ @ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਨਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ (ਸੰਚਾਰ) ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਨ @ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਦੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆਂ 28 ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਮੇਸ਼ ਨੇ 'X' 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ÷ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸਟ੍ਰੇਟ ਆਫ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਅਤੇ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਊਰਜਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ @ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ; ਦੱਖਣੀ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬਫਰ ਜ਼ੋਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।÷ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਜੰਗ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਟਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਆੜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਇਰਾਨ @ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਬੰਬਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੋ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ 1967 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਦੇ ਲਗਪਗ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਜੇ ਇਥਾਨੌਲ-ਬਲੈਂਡਿੰਗ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 4.5 ਕਰੋੜ ਬੈਰਲ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ: ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) :ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਐਥਨੌਲ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ (ਬਲੇਂਡਿੰਗ) ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਦਰਾਮਦ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਜੇਵਰ ਵਿੱਚ ਨੋਇਡਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀਐੱਮ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਵਿੱਚ 20 ਫੀਸਦੀ ਇਥਾਨੌਲ ਬਲੈਂਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਆਧੁਨਿਕ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਯੂਪੀ ਵਿੱਚ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਉਪਜ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇਥਾਨੌਲ ਨੇ ਕੱਚੇ ਤੇਲ @ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮਿਲਾਵਟ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ 4.5 ਕਰੋੜ ਬੈਰਲ - ਯਾਨੀ 700 ਕਰੋੜ ਲੀਟਰ - ਦਰਾਮਦ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵੀ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਸਾ, ਜੋ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।÷ਇਹ ਬਿਆਨ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਵਿੱਚ 20 ਫੀਸਦੀ ਐਥਨੌਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।ਅਮਰੀਕਾ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਬੋਝ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਨਾ ਪਵੇ।

ਭਾਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ: ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਦਿ ਲੈਂਸੇਟ ਓਬਸਟੈਟ੍ਰਿਕਸ, ਗਾਇਨੀਕੋਲੋਜੀ, ਐਂਡ ਵੂਮੈਨਜ਼ ਹੈਲਥ ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ 2023 ਵਿੱਚ 24,700 ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਉਪ-ਸਹਾਰਾ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਲੱਖ ਜੀਵਿਤ ਜਨਮਾਂ ਪਿੱਛੇ 116 ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ (ਮੈਟਰਨਲ ਮੋਰਟੈਲਿਟੀ ਰੇਸ਼ੋ - MMR) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸੇ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 10,300 ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਇਥੋਪੀਆ ਅਤੇ ਨਾਈਜੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 11,900 ਅਤੇ 32,900 ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ।ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਹੈਲਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਐਂਡ ਇਵੈਲੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਫ਼ਤਾਰ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਰਹੀ ਹੈ।ਤਾਜ਼ਾ ਸੈਂਪਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ 2021-23 ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤ ਦਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੱਖ ਜੀਵਿਤ ਜਨਮਾਂ ਪਿੱਛੇ 88 ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ਭਾਰਤ ਨੇ 1990 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 86 ਫੀਸਦ ਦੀ ਕਮੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 48 ਫੀਸਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 2030 ਤੱਕ MMR ਨੂੰ 70 ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਨੇ 2023 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 2.4 ਲੱਖ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਦੇਖੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 204 ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 104 ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਲੱਖ ਜੀਵਿਤ ਜਨਮਾਂ ਪਿੱਛੇ 70 ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੱਚਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਦੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪਾਏ ਗਏ, ਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਮੈਟਰਨਲ ਹੈਮਰੇਜ (ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਗਣਾ) ਅਤੇ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਹਾਈਪਰਟੈਂਸਿਵ ਵਿਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ SDG ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ, ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਣੇਪਾ ਮੌਤ ਦਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ : ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਹਰਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਰਾਹੀਂ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਸਣੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਪਾਏ ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪੱਧਰ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਫ਼ਸਲੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਧਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੋਟੇ ਅਨਾਜ (ਮਿਲੇਟ) ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਹੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਐਮਪੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਸ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੋਟੇ ਅਨਾਜ (ਮਿਲੇਟ) ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖ਼ਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਉਸ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਦੇ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

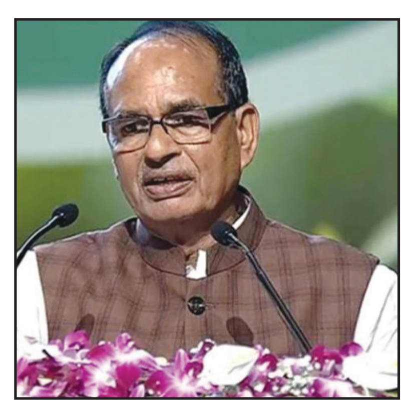

ਮਲਿਕਾਅਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਲੇਂਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਵਧਾਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) :ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਬਲੇਂਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ @ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਾਈ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ।@ਜੈਨ ਜ਼ੈੱਡ@ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਓਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਬਲੇਂਦਰ ਸ਼ਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲੇਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਿਕਾ ਅਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਬਲੇਂਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ @ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ-ਨੇਪਾਲ ਸਬੰਧ ਡੂੰਘੇ ਲੋਕਾਂ-ਤੋਂ-ਲੋਕ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖੜਗੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ÷ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਈ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਆਈ.ਜੀ.ਆਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਇੰਡੀਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੈਂਡਿੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ (IGI) ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ @ਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਮਚ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਆ ਰਹੇ ਇੰਡੀਗੋ ਦੇ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਇੰਜਣ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ @ਤੇ ਫੁੱਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗਨੀਮਤ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਪਾਇਲਟ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਂਡ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਡੀਗੋ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਨੰਬਰ 65 579 ਨੇ ਸਵੇਰੇ 8:39 ਵਜੇ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ (ਵਿਜ਼ਾਗ) ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਉਡਾਣ ਭਰੀ ਸੀ। ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਾਇਲਟ ਨੂੰ ਇੰਜਣ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਖ਼ਰਾਬੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਠੱਪ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਿਆ। ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਸਰਗਰਮ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਏਅਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਫਾਇਰ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਟੀਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲਰਟ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੇਰੇ 10:39 ਵਜੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ @ਤੇ ਫੁੱਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰਨਵੇਅ 28 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਹਾਈ ਅਲਰਟ @ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਚਾਲਕ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 161 ਲੋਕ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਫਲਾਈਟ ਡੇਟਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਹਾਜ਼ ਸਵੇਰੇ 10:59 ਵਜੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਰਨਵੇਅ @ਤੇ ਉਤਰਿਆ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਂਡਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ।

ਡਾ. ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਨਕਲੀ/ਘਟੀਆ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਅੱਜ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਕ ਬਗ਼ੈਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੱਸਿਆ। ਡਾ. ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਇਕਸਾਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਕੁਆਲਿਟੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, 203 ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਮਿਲਾਵਟੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵੇਚਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 36% ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਤੋਂ ਸਨ। ਡਾ. ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੰਘ ਦੇ ਸ਼ਰਬਤ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 1,500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਮੂਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਕ ਪਾਊਡਰ ਵਰਗੇ ਪਦਾਰਥ ਸਨ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 300,000 ਲੋਕ ਵਾਇਰਲ ਬੁਖਾਰ ਅਤੇ ਓਵਰ-ਦੀ-ਕਾਊਂਟਰ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਸ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਂਡੀ ਅਤੇ ਚਾਕਲੇਟ ਵਾਂਗ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਕਾਰਨ ਮਰਦੇ ਹਨ।

ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਥਾਰ ਨੇ ਉਜਾੜਿਆ ਹੱਸਦਾ-ਖੇਡਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਨਾਨਾ ਤੇ ਦੋ ਦੋਹਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਖੋੜ ਪਿੰਡ @ਚ ਇਕ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਥਾਰ ਕਾਰ ਨੇ 2 ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਨਾ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਜਾਇਦ ਖਾਨ ਅਤੇ ਈਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਮੌਕੇ @ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਨਾ, 53 ਸਾਲਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ @ਚ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਭਿਵਾੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਿਲਕਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ।ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਆਪਣੇ 2 ਦੋਹਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖੋੜ ਪਿੰਡ ਕੋਲ ਲੋਕਰਾ ਰੋਡ @ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 11 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਹਤਿਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਇਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਥਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛਿਓਂ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕਈ ਫੁੱਟ ਦੂਰ ਜਾ ਡਿੱਗੇ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਅਜੇ ਵੀ ਫਰਾਰ ਹੈ। ਇਕ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,@@ਅਸੀਂ ਥਾਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ @ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਦ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਥਾਰ ਵਾਹਨ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖੱਡ ਵਿਚ ਕਾਰਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਇਕੋ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ 3 ਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ: ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਧਾਰਕੰਡੀ ਰੋਡ @ਤੇ ਘੇਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੰਦਰ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਪਤਾ ਸਵੇਰੇ ਉਦੋਂ ਲੱਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉੱਥੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਕਾਰ ਦੇਖੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ 108 ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਾਂਡਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਰੈਫ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸੜਕ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਗੁਆਉਣਾ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਹੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਵਸਨੀਕਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਨਾ ਪਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਕੰਮ : ਰੇਖਾ ਗੁਪਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੇਖਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨਿਵਾਸੀਆਂ @ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਬੋਝ ਨਾ ਪਵੇ। ਗੁਪਤਾ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ @ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸਨ।ਗੁਪਤਾ ਨੇ ✓ @ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ÷ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।÷ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ÷ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਤਰਜੀਹ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਕਦਮ ਸਪਲਾਈ ਲੜੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।÷

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮਿਸਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ

ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ’ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੜਕਾਂ ’ਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਹਰ ਸਾਲ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਪੂਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ । ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀਆਂ । ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੂਣੇ ’ਚ ਇਕ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਹਿੰਗੀ ਕਾਰ ’ਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਸਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ । ਉਸਨੇ ਦੋ ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ, ਫਿਰ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੜਕ ’ਤੇ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ । ਉੱਥੇ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ । ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਆਸਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ, ਤਿੰਨ ਸੌ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਜਦੋਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ । ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ’ਚ ਕਈ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ । ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਪਿਤਾ ਪੂਣੇ ਦਾ ਅਮੀਰ ਬਿਲਡਰ ਹੈ । ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਜਿਸ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ । ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪਰੋਸਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਬਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ । ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ’ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ’ਚ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟਰੈਫ਼ਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਲਿਆ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਗੇ । ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ’ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਪੂਣੇ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਜਾਵੇ।

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਖਾਧੜੀਆਂ/ਘੋਟਾਲੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ

ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ । ਘੁਟਾਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਲੇਖ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । **ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਘੁਟਾਲੇ** : ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ । ਇੱਕ ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਘੁਟਾਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਂਕ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਵੀ । ਉਹ ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਸਵਰਡ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ, ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਉਦਾਹਰਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਈਮੇਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿੰਕ ’ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੌਗ ਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਲਿੰਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ’ਤੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਾਈਟ ਵਰਗੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲੌਗਇਨ ਵੇਰਵੇ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਘੋਟਾਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਅਣਜਾਣ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਈਮੇਲਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਲਿੰਕਾਂ ’ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਨਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਅਟੈਚਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਨਾ ਕਰੋ । ਹਮੇਸ਼ਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਈਮੇਲ ਪਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਪੈਲਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇਖੋ ਜੋ ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਈਮੇਲ ਦੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧੇ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ।

ਪਛਾਣ ਦੀ ਚੋਰੀ : ਪਛਾਣ ਦੀ ਚੋਰੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਹਾਡੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਖਰੀਦਦਾਰੀ, ਨਵੇਂ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਇੱਕ ਘੁਟਾਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੁਹਾਡਾ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਨੰਬਰ (ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ) ਫੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ, ਲੋਨ ਲੈਣ, ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਕੋਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿਓ । ਆਪਣੇ ਔਨਲਾਈਨ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਵਿਲੱਖਣ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ । ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੋ । **ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਘੁਟਾਲੇ** : ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਡਲਿਵਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਘੁਟਾਲੇ ਅਕਸਰ ਨਿਲਾਮੀ ਸਾਈਟਾਂ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਤੌਰ ’ਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ’ਤੇ ਉੱਚ-ਅੰਤ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਕਲੀ ਵਸਤੂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਗੈਰ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਜਾਣ ਔਨਲਾਈਨ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰੋ । ਸਮੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ । ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਜੋ ਸੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਝੂਠੇ ਆਨਲਾਈਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਘੋਟਾਲੇ: ਝੂਠੇ ਆਨਲਾਈਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡੇਟਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਐਮਰਜੈਂਸੀ, ਯਾਤਰਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਘੜਦੇ ਹਨ ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਔਨਲਾਈਨ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਹਾਡੀ ਨਵੀਂ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਡਾਕਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫੰਡ ਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹੋ । ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਚੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਔਨਲਾਈਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਡੇਟਿੰਗ ਸਾਈਟ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ’ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ ।

ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਘੁਟਾਲੇ : ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਵਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਇਰਸ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੀਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੱਕ ਰਿਮੋਟ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ Microsoft ਤੋਂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਮੋਟ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਲਵੇਅਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸਹੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਬੇਲੋੜੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚੋ । ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧੇ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਨਿਵੇਸ਼ ਘੁਟਾਲੇ : ਨਿਵੇਸ਼ ਘੁਟਾਲੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਜ਼ੋਖਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਚ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਲੁਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਸਟਾਕਾਂ, ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ, ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇਖਦੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ ਨਿਵੇਸ਼ ’ਤੇ ਭਾਰੀ ਰਿਟਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਚੋਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ੋਖਮ ਦੇ ਉੱਚ ਰਿਟਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲਓ । ਅਜਿਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਲਾਟਰੀ ਅਤੇ ਸਵੀਪਸਟੈਕ ਇਨਾਮ ਘੁਟਾਲੇ : ਲਾਟਰੀ ਅਤੇ ਸਵੀਪਸਟੈਕ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਲਾਟਰੀ ਜਾਂ ਸਵੀਪਸਟੈਕ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ । ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸਹੀ ਲਾਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵੀਪਸਟੈਕ ਇਨਾਮ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦਿਓ । ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਾਮੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।

ਵਪਾਰਕ ਈਮੇਲ ਸਮਝੌਤਾ : ਵਪਾਰਕ ਈਮੇਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਈਮੇਲ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ: ਇੱਕ ਘੁਟਾਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 35® ਈਮੇਲ ਖਾਤੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਸਪਲਾਇਰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਟੀਮ, ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਸੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਇੱਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸੰਚਾਰ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲ । ਈਮੇਲ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਦੋ-ਕਾਰਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਈਮੇਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿਓ ।

ਰੈਨਸਮਵੇਅਰ : ਰੈਨਸਮਵੇਅਰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਾਲਵੇਅਰ ਹੈ ਜੋ ਪੀੜਤ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਐਨਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਘੁਟਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਇਨਵੌਇਸ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਰੈਨਸਮਵੇਅਰ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਐਨਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨਲੌਕ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ: ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਡਰਾਈਵ ਜਾਂ ਕਲਾਉਡ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਬੈਕਅੱਪ ਲਓ । ਅਣਜਾਣ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਈਮੇਲ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਚੋ।ਆਪਣੇ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਐਂਟੀਵਾਇਰਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪ ਟੂ ਡੇਟ ਰੱਖੋ। ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪੀੜਤ ਅਕਸਰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਔਨਲਾਈਨ ਇੰਟਰੈਕਸ਼ਨਾਂ ’ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਕੁਝ ਹਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ , ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤਕਨੀਕੀ-ਸਮਝਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਰਿਕਵਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਯਤਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਕਦਮ ਹਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਚੜ੍ਹਿਆ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ । ਘਰ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਦੇ ਖੂੰਝਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੜੇ, ਚਰਖੇ ਅਤੇ ਗਾਗਰਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸਬੱਬ । ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਜੇ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਬਚਾਅ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੋਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਦੋ ਅਰਥੀ ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵੇਲਾ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਜਣ ਵਾਲੇ ਬੋਲ ਲਿਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਗੱਲ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੌਂਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਗੈਂਗਲੈਂਡ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਕਪੜ ਗਈ ਹੈ । ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀਨ ਹਨ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ’ਤੇ ਹਨ । ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੂਪੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ 3 ਕਰੋੜ 17 ਲੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ 4 ਲੱਖ39,427 ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਲਾਇਸੰਸ ਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4703 ਲਾਇਸੰਸ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਕਰੋੜ 12 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਇਕ ਲੱਖ 58524 ਲਾਇਸੰਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 144 ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ । ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 7 055 ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ 444 ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ’ਤੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਈਸੈਂਸ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ’ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਾਇਕ ਸ਼ੁਭਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਨ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਰੱਦ ਵੀ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ।

ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ 1878 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵੇਚ ਵੱਟਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਯਾਤਰਾ ਤਿਉਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁੱਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵੇਚ ਵੱਟਕ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਮੁਲਕ ਚੋਣ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਥਿਆਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਤਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 12 ਫੀਸਦੀ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ । ਚੌਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 13 ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ ਛੇ ਹੈ । ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬਣ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਗੱਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 2019 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਸਾਲ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਪ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਦੋ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ ਗਏ ਸਨ । ਸਾਲ 2009 ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਤਰੀਆਂ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ 2004 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜ ਸੀ । ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ 2 019 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਦੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀਟ ਕੱਢੀ ਸੀ ਜਦ ਕਿ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਸੀ । ਸਾਲ 2009 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇਤੂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ । ਸਾਲ 2009 ਅਤੇ 1999 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੋ ਦੋ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਜੇਤੂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਨੀਤਾ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਆਈਏਐਸ ਪਰਮਪਾਲ ਕੌਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ । ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ । ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਾਹੋਕੇ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਯਮਨੀ ਗੋਮਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014 ਵਿੱਚ ਆਪ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ । ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੇ 2014 ਅਤੇ 2019 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਖੋਖਲੇ ਹੀ ਨਿਕਲੇ ਹਨ । ਹੁਣ ਜੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਸਚਿਆਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਦੇ ਪੁਰਸ਼, ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਖੜ੍ਹੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

‘ਮਹੀਨ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਣਾਂ’ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਫੌਰੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ

‘ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਨ’ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨਟੋਨਿਓ ਗੁਟਰੇਸ ਨੇ ਆਲਮੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਚੇਤੰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਕੋਲ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰ ਕੀਤਿਆਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁੰਭਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਦੇ ਸੁੱਤਾ ਮਨੁੱਖ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਾ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਚੁਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਧਾਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 400 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਲਾਸਟਿਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ‘ਸਿੰਗਲ ਯੂਜ਼’ ਭਾਵ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਵਰਤਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੂੜੇ ਦੇ 2000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਟਰੱਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਲ-ਸਰੋਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ,ਦਰਿਆਵਾਂ,ਨਹਿਰਾਂ,ਛੱਪੜਾਂ ਅਤੇ ਤਲਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।ਜਿਹੜੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਕਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਢੇਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ।ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੂੜੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੂਪ ਇਸ ਕੂੜੇ ਤੋਂ ਬਣਦੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਸੂਖਮ ਕਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਮਹੀਨ ਕਣ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।ਇਹ‘ਪਲਾਸਟਿਕ ਸੂਖਮ ਕਣ’ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਭਾਵ ਸਾਡੀ ਮਿੱਟੀ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਜਿਹੇ ਕਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ 5 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਣਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਸਮੂਹ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਇਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੂਖਮ ਕਣ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਣਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਇਹ ਕਣ ਟਾਇਰਾਂ ਦੇ ਰਗੜਨ,ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਵਰਖਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ,ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਅਤੇ ਬੋਤਲਾਂ ਦੇ ਟੁੱਟਣ-ਭੱਜਣ,ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੇ ਫ਼ਿਲਟਰਾਂ,ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪਲਾਸਟਿਕ,ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਡਦੀ ਧੂੜ,ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਅਤੇ ਪੋਲਿਸਟਰ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਣਾਂ’ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋ— ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੂੜੇ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਲੋਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੂੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।ਜੋ ਲੋਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਇਹ ਮਹੀਨ ਕਣ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।‘ਇਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਜਨਰਲ’ ਨਾਂਅ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਜੀਵ ਹਰ ਸਾਲ ਔਸਤਨ 52,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਬੇਧਿਆਨੇ ਹੀ ਨਿਗਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾਪਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਭਿਆਨਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਜਿਹੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਇਹੋ ਰਸਾਇਣ ਹੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗੈਰ ਵਿਘਟਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾਪਣ ਵੀ ਇਹ ਰਸਾਇਣਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਇਹ ਮਹੀਨਕਣ ਇੰਨੇ ਬੁਰੇ ਕਿਉਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ? ਇਸਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ ।ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜਲੀ ਅਤੇ ਥਲੀ ਜੀਵ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਸਮਝ ਕੇ ਅੰਦਰ ਨਿਗਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 28 ਹਜ਼ਾਰ 582 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ 719 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਨਿਰਮਾਣ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਪੰਚਕੂਲਾ 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.) : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਲੈਕ ਸਪਾਟਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੜਕ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ.) ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ 'ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੱਲ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਜਨ ਸਿਹਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਬੀਰ ਗੰਗਵਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੀਪ ਜਗਾ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਅਤੇ ਨਵਰਾਤਰਿਆਂ ਦੀ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੜਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉੱਘੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 350 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਹਿਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਖੋਜਕਰਤਾ, ਨੀਤੀ-ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੱਲ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਰੋਡਮੈਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਚ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰ, ਤਕਨੀਕ, ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੜਕ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਰੇਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ, ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਕੌੜੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੜਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰ, ਅਧੂਰੇ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਛੁਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ਾ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਮਾਨਵੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਯਾਤਯਾਤ ਨਿਯਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਨ-ਜਾਗਰੂਕਤਾ। ਨਿਯਮ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਹੈਲਮੇਟ ਪਹਿਨਣਾ, ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਲਗਾਉਣਾ, ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਜੀਵਨ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਤੱਕ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੀ ਜੀਵਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਈਏ, ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੈਟਰੋ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਰੇਟ ਕਾਰੀਡੋਰ, ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ ਹੋਵੇ, ਵੱਡੇ ਪੁਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 'ਰੋਡ ਸੇਫਟੀ' ਨੂੰ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਰਥਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਸੋਚ ਨਾਲ, ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵੀ ਹੋਣ।

ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਵੰਡ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ: ਡੀਸੀ ਨੇਹਾ ਸਿੰਘ

ਸੋਨੀਪਤ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇਹਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਨਾ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੀਐਨਜੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਣ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ, ਐਲਪੀਜੀ ਅਤੇ ਪੀਐਨਜੀ ਗੈਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇਹਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮਿੰਨੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੀਐਨਜੀ (ਪਾਈਪ ਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ) ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੀਐਨਜੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ, ਵਿਆਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ, ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਗੈਸ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ, ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ, ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਗੈਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਐਸਡੀਐਮ ਦਫ਼ਤਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਲੰਡਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐਸਡੀਐਮ ਖਰਖੋਦਾ ਨਿਰਮਲ ਨਗਰ, ਐਸਡੀਐਮ ਗੰਨੌਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਾਦਿਆਨ, ਸੀਟੀਐਮ ਡਾ.ਅਨਮੋਲ, ਡੀਡੀਪੀਓ ਮਨੀਸ਼ ਮਲਿਕ, ਡੀਐਫਐਸਸੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਹਿਰਾਵਤ, ਸੀਐਮਓ ਡਾ. ਜਯੋਤਸਨਾ, ਡੀਈਓ ਨਵੀਨ ਗੁਲੀਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਾਕੇਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕੈਥਲ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ

ਕੈਥਲ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਕੈਥਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਸਾਕੇਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾੜੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਣਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਲਿਫਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਸਾਕੇਤ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕੈਥਲ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀ ਦਾ ਵੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਡੀਸੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੇ ਗੇਟ ਪਾਸਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤਸਦੀਕ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਨਮੀ ਮੀਟਰ, ਬਾਰਦਾਨਾ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਗੋਦਾਮ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਡਿਜੀਟਲ ਤੋਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਟਾਕ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ। ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਮੰਡੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖਰੀਦ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਬਿਜਲੀ, ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਲੋਡਿੰਗ ਅਤੇ ਅਨਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣ। ਉਸਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਡੀਸੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਨੇ ਫਸਲ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ 100% ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡੀਐਮਈਓ ਅਭਿਨਵ ਵਾਲੀਆ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਢੁਲ, ਵਿਜੇਂਦਰ, ਰੋਹਿਤ ਅਤੇ ਰਮਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸਕੂਲ ਦੇ ਕੇਸ਼ਵ ਸਦਨ ਵਿਖੇ ਐਚਪੀਵੀ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਸਫਲ ਲਾਗੂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.) : ਕਿਸ਼ੋਰ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਾਈਕਲ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਚਪੀਵੀ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਨੇ ਐਚਪੀਵੀ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਸਫਲ ਲਾਗੂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸ਼ੋਰ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਾਈਕਲ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਨੋਦ ਕੌਸ਼ਿਕ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਮੁਕਾਬਲਾ ਔਨਲਾਈਨ ਆਯੋਜਿਤ

ਸ਼ਾਹਾਬਾਦ ਮਾਰਕੰਡਾ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.) : ਆਰੀਆ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਵਸਰ ਸੈੱਲ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਮੁਕਾਬਲਾ ਔਨਲਾਈਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਉਨੱਤੀ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਵਜੋਂ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਸਮਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਆਰਤੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਨ ਅਵਸਰ ਸੈੱਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਰ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਾਨ ਅਵਸਰ ਸੈੱਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾ. ਮੁਮਤਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਊਰੀ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ, ਸੰਤ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਲਬਾਨਾ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਬਰਾੜਾ, ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਲਲਿਤਾ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਐਸ.ਏ. ਜੈਨ ਕਾਲਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਅੰਸ਼ਿਕਾ ਵੈਸ਼ਿਆ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਸਮਾਲਖਾ, ਪਾਣੀਪਤ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਪਲਵਲ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਕਵਿਤਾ ਚੋਪੜਾ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਲਜ, ਪਥਰਡੀ, ਕੋਟਪੁਤਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਡਾ. ਮੁਮਤਾਜ਼, ਡਾ. ਸਿਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਅਤੇ ਅਮਿਤਾ ਨੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਹਵਨ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਮੂਨਕ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਹਵਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਡਿਤ ਹਰੀਚੰਦ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ। ਹਵਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੰਡਾਰਾ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਘਰੌਂਡਾ ਦੇ ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦਾਨੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਕਮੇਟੀ ਸਾਰੇ ਦਾਨੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੰਦਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਕੇ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਬਣ ਸਕੇ। ਸਰਪੰਚ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਵੀਨ ਰਾਣਾ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਮੂਨਕ, ਵਿਨੋਦ ਗੁਪਤਾ, ਪਵਨ ਗੁਪਤਾ, ਆਸ਼ੀਸ਼, ਸੁਰੇਂਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਐਸਡੀਓ ਬਾਬੂਲਾਲ, ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪਾਪੀ ਰਾਣਾ, ਗੋਪਾਲ ਰਾਣਾ, ਰਾਮਕੁਮਾਰ ਸੇਨ, ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਰਿਵਾੜ ਵਿੱਚ ਡੇ-ਨਾਈਟ ਸਰਕਲ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ਼ੁਰੂ, ਮੰਤਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ

ਨਰਵਾਣਾ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਬੀਤੀ ਸ਼ਾਮ ਰਿਵਾੜ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਡੇ-ਨਾਈਟ ਸਰਕਲ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੇਂਡੂ ਖੇਡ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮੰਤਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਦੋਸਤੀ, ਟੀਮ ਵਰਕ ਅਤੇ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਨ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਮੰਤਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ, ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਸਰਪੰਚ ਰਾਣੀ ਦੇਵੀ, ਖਿਡਾਰੀ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸਕੂਲ ਨੇ ਦੁਰਗਾ ਅਸ਼ਟਮੀ ਅਤੇ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹਵਨ ਕੀਤਾ

ਲਾਡਵਾ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.) : ਦੁਰਗਾ ਅਸ਼ਟਮੀ ਅਤੇ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਲਾਡਵਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਹਵਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਿੱਚ ਵੈਦਿਕ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ, ਮਾਨਯੋਗ ਡੀਐਸਪੀ ਲਾਡਵਾ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪਵਨ ਗਰਗ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਹਵਨ ਵਿੱਚ ਭੇਟਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ। ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮੰਗਿਆ।

ਫਾਇਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘਾਟ

ਰਾਏਪੁਰ ਰਾਣੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): ਰਾਏਪੁਰ ਰਾਣੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਏਕੜ ਫ਼ਸਲ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਸੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਜੈ ਰਾਜਪੂਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਏਪੁਰ ਰਾਣੀ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਅਜੈ ਰਾਜਪੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਅਤੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਪੱਕਣ ਸਮੇਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜਦੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ’ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭੇਜਣੇ ਹਨ ਪੈਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਓ ਧਿਆਨ

ਕੋਵਿਡ-ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲ ਯਾਤਰਾ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਪੱਧਰੀ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੈਸੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਹੋਣ, ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਲਈ, ਪੈਸਾ ਭੇਜਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਜੋ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਤੇਜ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਰੇਟਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਤਕ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣਾ ਇਕ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਅਜਿਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ : ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ, ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਫੀਸਾਂ, ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਆਦਿ। ਕੁਝ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ’ਤੇ ਵਾਧੂ ਫੀਸਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਚੁਣਦੇ ਹੋ ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ: ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਬਰਲਾਈਜ਼ਡ ਰੀਮਿਟੈਂਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਿਬਰਲਾਈਜ਼ਡ ਰੈਮੀਟੈਂਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਹਰ ਸਾਲ 250,000 ਡਾਲਰ ਹੈ। ਇਕ ਆਨਲਾਈਨ ਚੈਨਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ 25,000 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ ਹੈ। ਐਕਸਚੇਂਜ ਰੇਟ: ਨਵੀਨਤਮ ਐਕਸਚੇਂਜ ਰੇਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਡਿਜੀਬੈਂਕ ਰੀਮਿਟ ਵਰਗੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 24 ਗ 7 ਦੀ ਲਾਕ-ਇਨ ਐੱਫਐੱਕਸ ਰੇਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਦਰ (ਭਾਵ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਦਰ) ’ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਣ ’ਤੇ ਪੈਸਾ ਉਸੇ ਰੇਟ ’ਤੇ ਡੈਬਿਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਿਚ ਅਸਾਨੀ : ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣਾ ਹੁਣ ਇਕ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਡਿਜੀਬੈਂਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਜਾਣ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ, ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਰਹਿਤ ਤਜਰਬੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਲਚਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ : ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸੀਮਿਤ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹਰੇਕ ਲਈ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਸੀਦਗੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ’ਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਨਾਮ (ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣਾ ਹੈ) ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ,ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੂਲਿੰਗ ਪਰੀਅਡ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ 1-2 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਨ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਰਸੀਦਗੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ ਜੋ ਇਕੋ ਦਿਨ ’ਚ ਰੁਪਏ (ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਫੰਡ) ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ: ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅ ਵਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਸੀਦਗੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ’ਤੇ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਨਾਮ (ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣਾ ਹੈ) ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ,ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੂਲਿੰਗ ਪਰੀਅਡ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ 1-2 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਨ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਰਸੀਦਗੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ ਜੋ ਇਕੋ ਹੀ ਦਿਨ ’ਚ ਰੁਪਏ (ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਫੰਡ) ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਰਕਮ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਕਲਪ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ’ਚ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਇਸ ਨਾਲ ਮਨ ਅੰਦਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ, ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ, ਵਖਰੇਵੇਂ, ਊਚ ਨੀਚ, ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਭੈੜੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਉੱਪਰ ’ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ’’ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੈਡੀਸਨ, ਇਤਿਹਾਸ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ’ਸਾਹਿਤ’ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹਲੀਮੀ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ, ਸੋਚ ਉੱਪਰ ਕਾਬੂ ਹੋਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ’ਲੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਕੋਈ ਮਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਦੱਸੀਂ’’ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਥਾਹ ਸਮੁੰਦਰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਵਧੀਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਆਦ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਨਿਗਲਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੌਲੀ- ਹੌਲੀ ਚਬਾ ਕੇ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੱਚੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੱਕੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲਚਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੇਖਕ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਰਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੀਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਂਦੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ’ਚ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਉਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸਚਾਈਆਂ, ਕਠੋਰਤਾਵਾਂ, ਵਿਚਾਰ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਸਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ’ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲਚਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੇਖਕ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਰਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਖਤ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰੀਲ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵੇਲੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵੇਲੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ। ਦਿਲ ਦੀ ਚੀਸ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ’ਤੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਗੱਲ ਉਸ ਦੇ ਅਚੇਤ ਮਨ, ਉਪਰ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਹ ਉਹੀ ਗੱਲ ਸੋਚੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਹਿਤਕਾਰ ਹੋਏ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੋਢੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਪਣਪਦੀ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ’ਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਨ ਅੰਦਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ, ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ, ਵਖਰੇਵੇਂ, ਊਚ ਨੀਚ, ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਭੈੜੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਉੱਪਰ ’ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ’’ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੈਡੀਸਨ, ਇਤਿਹਾਸ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ’ਸਾਹਿਤ’ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹਲੀਮੀ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ, ਸੋਚ ਉੱਪਰ ਕਾਬੂ ਹੋਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ’ਲੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਕੋਈ ਮਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਦੱਸੀਂ’’ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਥਾਹ ਸਮੁੰਦਰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਵਧੀਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਆਦ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਨਿਗਲਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੌਲੀ- ਹੌਲੀ ਚਬਾ ਕੇ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੱਚੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੱਕੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਰਤਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਝੜਾਅ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਗੜਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੈਰਦਾ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟੈਨਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਕਾਢ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ, ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਹੱਲ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਕੇ ਝਟ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨ, ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਡਰ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਕ ਉਮਰ ਐਸੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਅੰਬਰਾਂ ਵਿਚ ਉੱਡਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪੈਰ ਜ਼ਮੀਨ ’ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ। ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਵਿਚ ਮਿੱਠਾ-ਮਿੱਠਾ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਲਪਨਾ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਕਵਿਤਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ। ਝਿਜਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਤੇ ਲੋਕ ਪਾਗਲ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝਣ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਵੱਲ ਰੁਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੇਖ, ਨਾਟਕ, ਨਾਵਲ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖ਼ੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਪਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੱਥਰ ’ਤੇ ਲਕੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ’ਆਰ.ਡੀ.ਐਕਸ’ ਦੇ ਵਿਸਫੋਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਧੀਆ ਸਾਹਿਤ, ਚੰਗੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੇ ਉੱਤਮ ਵਿਚਾਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਹੀ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਖ਼ੁਦ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਖ਼ੁਦ ਕਰ ਕੇ ਉੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮਨ !

ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੇ ਅੱਬਾ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਔਲਾਦ ਬਾਰੇ ਉਸੇ ਦੀ ਸੋਚ ਹੀ ਔਲਾਦ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਉਸੇ ਸੋਚ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੇ ਅੱਬਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਜਾਹ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੇ ਵਿਲਾਇਤ ਤਾਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਅੱਧੋ-ਅੱਧੀ ਫ਼ਰਕ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਦੇਖਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਅਤੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਅੱਜ ਦੀ ਸੋਚੀ-ਫਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ੁਜਾਹ ਭਾਵੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੇ ਘੁਮੰਡ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਿੱਛੇ ਵੱਸਦੀ ਨਵਾਬੀ ਠਾਠ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਮਾਰੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੌਂਡਾਂ ਦੀ ਖਣਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਵਰ ਦੀ ਪੈਂਹਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਖ਼ੁਦ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਹਾਲੇ ਛੱਬੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਚੂੰ ਤਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਅੱਬਾ-ਅੰਮੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਕੁੱਖ ’ਚੋਂ ਉੱਕਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੂਰੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਖੰਭ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ’ਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਡਾਉਂਦੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਲਾਇਤ ਆ ਕੇ ਇਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਜੁਰਬਾਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਨਰੜ ਕੱਚ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਟੁੱਟ ਕੇ ਬਿਖਰ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਅਣਚਾਹੇ ਖਾਵੰਦ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਚਿੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਵਾਂ ਆਸਮਾਨ ਲੱਭਦੀ ਬੇਗਾਨੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਰਹੀ ਸੀ।

ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਬਹੁਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਹਸੀਨ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਧਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਧੜਕਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਗਏ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵੀ ਦਿਸਣ ਲੱਗੇ। ਉਂਜ, ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿਸਦੇ। ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਦ ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਜਾਂ ਖਿੜਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸਦੀ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਹਸੀਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦਿਲ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਾਹਟ ਹੁੰਦੀ... ਇੱਕ ਚੀਸ ਹੁੰਦੀ...! ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਲੰਦਨ ਦੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਗਏ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ’ਚ ਇੱਕੋ ਰਾਹ ਤੁਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਜ਼ੁਬੈਦਾ, ਸ਼ਾਦੀਸ਼ੁਦਾ ਤੋਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਕੁਆਰਾ। ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੰਦੂ। ਸੰਸਕਾਰ ਤਾਂ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ ਮਰਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਟਕਦੀ ਫਿਰਦੀ। ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਆਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਖਾਵੰਦ ਨਾਲ ਉਮਰਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਧਨ ਫਜ਼ੂਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਕੀਆਨੂਸੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਹਨ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਘੱਟ... ਮੁਖੌਟੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਘੱਟ... ਇੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਰਸਮ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਝੂਠੇਪਣ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁੱਝ ਗਰਕ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਹੁਣ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਸੇ-ਪਿਟੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਬਲੇ-ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ। ਉਂਜ, ਸ਼ਾਮ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੋਚਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਦਕੀਆਨੂਸੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਣ ਜੋਗਾ ਹੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸ ਕੋਲ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਾਮ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦਵੰਦ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਪਰ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿੱਥੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਮ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਡਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਣੇ ਬਣਾਏ ਤਸੱਵੁਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਇਸੇ ਸ਼ਸ਼ੋਪੰਜ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਇੱਕ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉਸ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ? ...ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ...ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਕੁੱਟਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ...ਕੀ ਵਾਕਈ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਇੰਨੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਕਿਵੇਂ ਸਕਦਾ ਹੈ? ...ਕੈਦ ਕਿਉਂ ਰੱਖੇਗਾ? ਇਹੀ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਜ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਲਈ ਅਥਾਹ ਖਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਤੌਖ਼ਲੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕੀ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਖੀਰ ਉਸ ਮਿੱਥੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਬਹੁਤ ਤਪਾਕ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਮਗਰੋਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇੱਕ ਰੈਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੜੇ। ਖੂੰਜੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਜਿਹੀ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਥਾਂ ਲੱਭ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਖਾਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਚੁੱਪ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ, “ਸੋ ਸ਼ਾਮ, ਤੂੰ ਕੀ ਸੋਚਿਆ?”

“ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਵੰਦ ਨਾਲ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰ ਲਵੇਂ!”

“ਕੀ ਔਰਤ ਸਿਰਫ਼ ਰਬੜ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ? ...ਜੋ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ, ਜਿੱਥੇ ਮਨ ਚਾਹੇ ਚਿਪਕਾ ਲਓ ਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮਨ ਕਰੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿਓ?” ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਤੇ ਬਾਰੀਕ ਨਜ਼ਰ ਸ਼ਾਮ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਅੱਗੋਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ’ਤੇ ਆ ਗਏ, “ਤੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈਂ?”

“ਔਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸ਼ਾਮ!”

“ਮਤਲਬ?” ਉਹ ਚੌਂਕਿਆ।

“ਜੇ ਔਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਰੱਬ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਾ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਵੇਚੀ ਜਾਂ ਖ਼ਰੀਦੀ ਨਾ ਜਾਂਦੀ। ਚਕਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸਤ ਵਾਂਗ ਕੈਦ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ...ਜੇ ਔਰਤ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਖ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਰੱਬ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਲੈ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ...। ਤੈਨੂੰ ਪਤੈ ਸ਼ਾਮ...? ਇਹ ਖ਼ੁਦਾ ਨਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਮਰਦ ਦਾ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ? ...ਤੂੰ ਇੰਨਾ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ?” ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਖ਼ੂਬ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹੱਸੀ। “ਦੇਖ ਜ਼ੁਬੈਦਾ! ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦਾ, ਰੱਬ ਜਾਂ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ? ...ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ! ਦਕੀਆਨੂਸੀ ਸੰਸਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਔਰਤ ਉੱਪਰ ਵਧੇਰੇ ਔਕੜਾਂ ਥੋਪਦਾ ਹੈ।”

“ਚੱਲ ਠੀਕ ਹੈ... ਇਸ ਸੜੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ! ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਰਹੀ ਹਾਂ... ਪਰ ਤੂੰ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ... ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸ?”

ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਡਰਿੰਕ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਸੋਚਦੇ ਰਹੇ। ਅਗਲੇ ਪਲ ਵਕਤੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਤੋੜਿਆ, “ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ!” ਉਸ ਨੇ ਦੋ-ਟੁੱਕ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ। “ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਸੱਚੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਹੀਏ... ਕੀ ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਮਰਦ ਤੇ ਜਵਾਨ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਦਾ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਆਪਾਂ ਜਿਸ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ... ਉਹ ਇਸ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਓਨੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿੰਨਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਲੋਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।” ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਨੇ ਸ਼ਬਾਬ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਗੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਉਸ ਦੇ ਹੁਸਨ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਤਰਾਹ ਉੱਠਿਆ, ਪਰ ਬੋਲ ਕੁੱਝ ਨਾ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, “ਖ਼ੈਰ! ਪਰ ਫਿਰ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈਂ?” “ਦੇਖ ਜ਼ੁਬੈਦਾ! ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸ਼ਾਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈਂ... ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਹੈਂ! ਬੱਸ ਤੇਰੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਤੇ ਤੇਰੇ ਲਹਿਜੇ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਕੀਲ ਲਿਆ ਸੀ! ...ਤੂੰ ਅੱਜ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ, ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਭ ਚੇਤੇ ਆਉਣਗੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਦਾ ਮਸਲਾ ਆਏਗਾ... ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਗੀਤ ਰਿਵਾਜ ਮੰਗਦੇ ਹਨ...!”

“ਓ ਸ਼ਿਟ! ਤੂੰ ਇੰਨਾ ਬੇਵਾਕੂਫ਼ ਹੈਂ? ..ਮੈਂ ਇਹ ਕਦੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ! ...ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਾਂਗੇ... ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ! ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਇੱਟ ਆਪਾਂ ਲਾਵਾਂਗੇ!”

“ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ... ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ! ਇਹ ਸਭ ਬਕਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮੋਅ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ...ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਇੱਟ ਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।”

“ਜਦੋਂ ਆਪਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਸ ਜਾਗੀ ਸੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ... ਇਸੇ ਉਮੀਦ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸ਼ਾਦੀਸ਼ੁਦਾ ਤੋਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਬਣ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸਭ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ। ...ਤੇਰਾ ਧਰਮ ਹੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਜਗਾਓ! ...ਪਰ ਖ਼ੈਰ! ...ਤੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਤਾਂ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹ! ...ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਕਦਮ ਵਧਾਏ ਸਨ?”

“ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਮਦਦ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।”

“ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਤਕਲੀਫ਼ ’ਚ ਨਹੀਂ ਫਸੀ ਹੋਈ ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਾਮ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ... ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੈ... ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸਰੀਰ... ਆਪਣਾ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ... ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮਨ! ...ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਆਪ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ! ...ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਕਿ ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ! ...ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਘਾਟ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਸ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਦੇ ਸੱਚੇ ਪਿਆਰ ਦੀ। ਉਸ ਪਿਆਰ ਦੀ ਜੋ ਮੇਰੇ ਹਾਣ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਦੀ ਧੜਕਣ ਤੋਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇ... ਮੇਰਾ ਵਲਾਇਤ ਆਉਣਾ ਮੇਰੀ ਚਾਹਤ ਨਹੀਂ ਸੀ... ਇਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ... ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਮੰਨ ਗਈ...! ਮੇਰੇ ਪੇਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਨਾਲ ਤੋਰੀ ਹੋਈ ਧੀ ਹਾਂ... ਪਰ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ... ਮਹਿਜ਼ ਮੁਖੌਟੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਰਸਮੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਹੈ... ਪਿਆਰ ਚਾਹੀਦਾ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ! ...ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈਂ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ?” ਸ਼ਾਮ ਹੁਣ ਗੁੰਮਸੁੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਬੇਹੱਦ ਜਜ਼ਬਾਤੀ, “ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨੇੜੇ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮਰਦ ਤੂੰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈਂ। ਜ਼ਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਦਕੀਆਨੂਸੀ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈਂ! ਬਗੈਰ ਮੁਖੌਟੇ ਵਾਲਾ ਮਰਦ! ...ਪਰ ਅੱਜ?”

“ਪਰ ਤੇਰੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਬਣੀ ਕਿਵੇਂ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਤੂੰ ਨਿਕਾਹ ਤਾਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ!” ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਰੇਦ ਦਿੱਤਾ।

“ਹਾਂ! ...ਨਿਕਾਹ ਮੈਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਮੰਨ ਲੈ, ਭਾਵੇਂ ਮਜਬੂਰੀ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਸਮਝ ਲੈ!” ਉਹ ਰੋਣਹਾਕੀ ਹੋ ਗਈ, “ਮੇਰੇ ਖਾਵੰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇੱਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜਵਾਨ ਬੀਵੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ... ਇੱਕ ਓਰਨਾਮੈਂਟ! ...ਆਪਣੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਮਰਦ ਹੈ ਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇੱਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬੀਵੀ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ! ...ਸੋ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸੌਦਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਦਾ ਸੀ... ਸੋ ਮੈਂ ਵਿਕ ਗਈ...!” ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਸਵੈ-ਭਰੋਸਗੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਬੇਵੱਸੀ ਵੀ ਝਲਕ ਰਹੀ ਸੀ... ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਖਾਣੇ ਵਾਲੀ ਪਲੇਟ ਪਰ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, “ਅਰੇਂਜਡ ਮੈਰਿਜ ਦਾ ਇਹੀ ਤਾਂ ਪੰਗਾ ਹੈ... ਨਾ ਜਾਣ ਨਾ ਪਛਾਣ... ਬਸ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ ਤੇ ਉਮਰਾਂ ਤੋਂ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਭੇੜੀਏ ਮੂਹਰੇ ਗੋਸ਼ਤ ਵਾਂਗ ਪਾ ਦਿਓ! ਅਰੇਂਜਡ ਮੈਰਿਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਖਿੱਚ... ਇੱਕ ਸਾਂਝ... ਇੱਕ ਪਿਆਰ... ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ... ਪਰ ਮੇਰੇ ਖਾਵੰਦ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਰੇਂਜਡ ਪਿਆਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਣਾ ਸੀ... ਉਸ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਮਰਦ ਦੀ ‘ਮੈਂ’ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ... ਖਾਨਦਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ... ਮੈਂ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ’ਚ ਤਸੱਵਰ ਤਕ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ... ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਤਕ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ... ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਕੁਆਰੀ ਮੁਟਿਆਰ ਮੰਗ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਦਲੇ ਬੋਲੀ ’ਤੇ ਤਾਂ ‘ਮੈਂ’ ਹੀ ਲੱਗੀ ਨਾ?” ਹੁਣ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਭਰੇ ਗਲੇ ਨਾਲ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ, “ਹੁਣ ਮੈਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖ਼ੁਦ ਜਿਉਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਤਰਾਸ਼ਣਾ ਹੈ। ...ਤੂੰ ਦੱਸ! ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੁਰੇਂਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ...ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਧਰਮ... ਸੱਭਿਆਚਾਰ... ਸਮਾਜ... ਝੂਠੀ ਇੱਜ਼ਤ... ਥੋਥੀ ਸ਼ੋਹਰਤ... ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ.. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਈ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ... ਉਸੇ ਮੁਕਾਮ ’ਤੇ ਫੂਕ ਆਈ ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤ ਵਾਂਗ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।” ਹੁਣ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਇੰਜ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ, “ਇਸ ਵਲਾਇਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਝਾਕਦਾ ਤਕ ਨਹੀਂ... ਪਰ ਆਪਣਾ ਸਮਾਜ?... ਜਿੱਥੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਗਿੱਚੀ ਨੱਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਕਮਾਊ ਪੁੱਤ ਹੋਣੀ ਹੈ? ...ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਬੋਝ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ...ਤੇ ਅਖੀਰ ਕੁੜੀ ਦੀ ਚਾਹਤ-ਬੇਚਾਹਤ ਪੁੱਛੇ ਬਗੈਰ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਗੈਰਤ ਦੇ ਫ਼ਿਕਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਸੇ ਥੰਮ੍ਹੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਦੇ ਸੁਪਨਾ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਿਆ ਹੋਣਾ, ਕਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੁੰਦਾ... ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਹੋਇਆ... ਉਮਰ ਦਾ ਅੱਧੋ-ਅੱਧੀ ਫ਼ਰਕ... ਕਿੰਜ ਮਿਲ ਸਕਣੀਆਂ ਸੀ ਸਾਡੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਤੇ ਰੂਹਾਂ? ...ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਣੇ ਸੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਤੇ ਖ਼ਿਆਲ?” ਸ਼ਾਮ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਬੈਠਾ ਇਹ ਸਭ ਸੁਣੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬੈਦਾ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਟੁੰਬ ਤਾਂ ਗਏ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਮਰ ਭਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜ ਲਵੇ।

ਉੱਤਰ ਰੇਲਵੇ

ਨਿਵਿਦਾ ਮੰਗ ਸੂਚਨਾ

ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ	72-SRDEE-G-DLI-2025-26 ਦਿੱਲੀ ਡਵੀਜਨ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਨਸਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਸਕੇਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਲਾਨਾ ਰਖਰਖਾਅ ਰਿਪੋਰਟ (ਏਐਮਸੀ)
ਨਿਵਿਦਾ ਦੀ ਅੰਦਾਜਨ ਲਾਗਤ	₹3,88,32,480/-
ਬਿਆਨਾ ਰਾਸ਼ੀ	₹7,76,700/-
ਦਫਤਰ ਦਾ ਪਤਾ	ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਡਲ ਬਿਜਲੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ/ਜੀ, ਸਟੇਟ ਐਂਟ੍ਰੀ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਨਿਵਿਦਾ ਨਿਵੇਦਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਸਮਾਂ	20.04.2026 ਨੂੰ 16:00 ਵਜੇ
ਨਿਵਿਦਾ ਖੋਹਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਸਮਾਂ	20.04.2026 ਨੂੰ 16:00 ਵਜੇ
ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ	www.ireps.gov.in ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਡਲ ਬਿਜਲੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ/ਜੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਲ 1054/2026

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰੁਬਾਈ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ 'ਕੰਬਦੀ ਕਲਾਈ'

ਸੀਹਰਫ਼ੀ, ਜੰਗਨਾਮਾ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵਾਂਗ ਰੁਬਾਈ ਵੀ ਫ਼ਾਰਸੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੂਪ ਹੈ। ਰੁਬਾਈ ਇੱਕ ਛੰਦ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਛੰਦਾਂ/ਬਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪਤਾ ਤੇ ਡੂੰਘਿਆਈ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੁਬਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤੁਕ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਦੂਜੀ ਤੇ ਤੀਜੀ ਤੁਕ ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖ਼ਰ ਚੌਥੀ ਤੁਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰੁਬਾਈ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਚਾਰ ਅਕਸ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਚਾਰ ਪਦਾਂ ਦਾ ਛੰਦ (ਚੌਪਦਾ) ਰੁਬਾਈ ਦੇ ਵਜ਼ਨ ਵੀ ਅਨੇਕ ਹਨ, ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਲਕਸ਼ਣ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ, ਚਾਰ ਚਰਣ, ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਚਰਣ ਦੀਆਂ ਬਾਈ ਬਾਈ ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ, ਤੀਜੇ ਦੀਆਂ ੧੯ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਚਰਣ ਦੀਆਂ 20 ਮਾਤ੍ਰਾਵਾਂ, ਅੰਤ ਸਭ ਦਾ ਲਘੂ। ਪਹਿਲੀ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਤੁਕ ਦਾ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਮਿਲਦਾ ਹੋਇਆ,

ਉਦਾਹਰਣ:

"ਹਰ ਕਸ ਕਿਜ਼ ਸ਼ੌਕੇ ਤੋ ਕਦਮ ਅਜ਼ ਸਰਤਾਖ਼ੂ,
ਬਰ ਨਹ ਤਬਕ ਚਰਖ਼ ਅਲਮ ਬਰ ਸਰਾਤਾਖ਼ੂ
ਸ਼ੁਦ ਆਮਦਨ ਮੁਬਾਰਕ ਵ ਰਫ਼ਤਨ ਸਰਾਤਖ਼ੂ,
ਗੋਯਾ ਆਂ ਕਸ ਕਿ ਰਾਹੇ ਹਕ ਬ ਸ਼ਨਾਖ਼ੂ।"

(ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ,
ਗੁਰ ਛੰਦ ਦਿਵਾਕਰ, ਪੰਨਾ 302)

"ਰੁਬਾਈ ਅਤਿ ਲਘੂ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਬੜੀ ਸੁਗਠਿਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਚੌਤੁਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਭਾਗ ਕਰਨੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਘੂਤਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਕ੍ਰਮ/ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪਕਾਰ ਦੀ ਲਘੂ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨਗੋਚਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਮਗਰਲੀਆਂ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਰੰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੁਬਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਾਲੋਂ ਦੂਜੀ, ਦੂਜੀ ਨਾਲੋਂ ਤੀਜੀ, ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਨਾਲੋਂ ਚੌਥੀ ਪੰਕਤੀ ਉਤਰੋਤਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਪੰਕਤੀ ਇੱਕ ਸਾਰ ਗਰਭਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਮੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦਿਕਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਗਰਲੀਆਂ ਦੋ ਪੰਕਤੀਆਂ ਅੰਤਿਕਾ (ਸਾਰੰਸ਼) ਦਾ। ਸੋ ਰੁਬਾਈ ਦੀ ਰਚਨਾ 2/2 ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।"

(ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ,
ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਜੀ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਰੁਬਾਈ ਕਾਵਿ-ਵਿਧਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭਲੀਭਾਂਤ ਰੂਪ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"ਖ਼ਯਾਮ ਦੀ ਉਹ ਰਚਨਾ ਜੋ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੂਫ਼ੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਾਂਗ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ਯਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਰੁਬਾਈਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਰੁਬਾਈਆਂ ਖ਼ਯਾਮ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੀ ਸਮਝ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖ਼ਯਾਮ ਦੀਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹੱਥ ਲਿਖੀ ਉਤਾਰਾ ਹੈ, ਉਹ ੧੦੬੦ ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਖ਼ ਸਾਅਦੀ ਦੇ ਜਨਮ ਨਗਰ ਸ਼ੀਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ੧੫੮ ਰੁਬਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਫਿਟਜ਼ ਸੈਰਲਡ' ਤੇ ਹੋਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਉਲਥਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਧੀਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉਤਾਰੇ ਦੀਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦਾ ਤਰਜ਼ਮਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਆਟਿਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਉਤਾਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ੫੧੬ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਉਤਾਰਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਰਮਨ ਵਿਦਵਾਨ 'ਵਨ ਹੈਮਰ' ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਪਗ 200 ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

(ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਖ਼ੱਯਾਮ ਖੁਮਾਰੀ,
ਭਾਪੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ)

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਉਮਰ ਖਯਾਮ ਦੀਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦੇ ਇਸ ਗਿਣਾਤਮਿਕ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਬਾਈ ਉਮਰ ਖਯਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵੱਜੋਂ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਮਰ ਖ਼ਯਾਮ, ਸਰਮਦ, ਸ਼ੇਖ ਸਾਅਦੀ ਅਤੇ ਹਾਫ਼ਜ਼ ਵਲੋਂ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਜੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਬਾਈ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋਈ। ਰੁਬਾਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫ਼ਾਰਸੀ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਇਆ।

ਆਧੁਨਿਕ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਰੁਬਾਈ ਨੂੰ 'ਚੌਬਰਗੇ' ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰੁਬਾਈ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ 'ਕੰਬਦੀ ਕਲਾਈ', 'ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ', ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ 'ਚੰਦਨਵਾੜੀ', ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, 'ਸਾਵੇ ਪੱਤਰ' ਤੇ 'ਕੱਚ ਸੱਚ', ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ ਦੇ 'ਹੋਰ ਅਗੇਰੇ', ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਈ ਦੇ 'ਰੁਣਝੁਣ', 'ਸਹਿਰਾਈ ਪੰਛੀ', ਤਖ਼ਤ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਕਾਵਿ ਹਿਲੂਣੇ', ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਨ ਦੇ 'ਨਵੇਂ ਪੱਤਣ', ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਦੇ 'ਦੀਵਾ ਮੁੜਕੇ ਕੋਈ ਜਗਾਵੇ', ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੇ 'ਸੂਹਾ ਸਾਲੂ' ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਦੇ 'ਅਸਲੇ ਤੇ ਓਹਲੇ' ਤੇ ਬਿਸਮਿਲ ਫ਼ਰੀਦ ਕੋਟੀ ਦੇ 'ਖੌਲਦੇ ਸਾਗਰ' ਆਦਿ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਵੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਵਿੱਕੋਲਿਤਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਕਈ ਕਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਰੁਬਾਈ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਖੇਡ-ਜਗਤ ਨਾਲ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸਦਾ ਕੱਦ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ; ਬਲਕਿ ਖੇਡ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਹਸਮੁਖ ਤੇ ਮਿਲਵਰਤਣੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਦਿਸ਼ਾਵੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੇ ਸੋਚਣੀ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਆਧਾਰ-ਬਿੰਦੂ ਬਣਦੀ ਹੈ। 2010 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ 20 ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹਿ ਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਛੇ-ਛੇ ਸਾਲ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਵੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੂਹੇ-ਰਵਾਂ ਸਵਰਗੀ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਉਲੇਖਨੀਯ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਉਹ 1983 ਤੋਂ 2013 ਤੀਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਵਜੋਂ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ 13 ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ' 1978 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ। 'ਹਰ ਧੁਖਦਾ ਪਿੰਡ ਮੇਰਾ ਹੈ', 'ਬੋਲ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਬਾਵਿਆ', 'ਅਗਨ ਕਥਾ', 'ਧਰਤੀ ਨਾਦ', 'ਖ਼ੈਰ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ', 'ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਝਾਂਜਰ', 'ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ', 'ਮੋਰਪੰਖ', 'ਮਨ ਤੰਦੂਰ', 'ਗੁਲਨਾਰ', 'ਮਿਰਗਾਵਲੀ' ਤੇ 'ਰਾਵੀ' ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ। ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਸੁਰਖ਼ ਸਮੁੰਦਰ', 'ਦੋ ਹਰਫ਼ ਰਸੀਦੀ', 'ਮਨ ਦੇ ਬੂਹੇ ਬਾਰੀਆਂ', 'ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ' ਤੇ 'ਪਿੱਪਲ ਪੱਤੀਆਂ' ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਫ਼ੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼ੀ ਵਾਲੀ ਪੁਸਤਕ 'ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਅੱਖ ਬੋਲਦੀ' ਲਈ ਇਬਾਰਤਾਂ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨੇ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੀਤਕਾਰ, ਕਵੀ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਅੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਗਿਣੀਏ ਤਾਂ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨੂੰ 'ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ' 1992, 'ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਐਵਾਰਡ', 1979, 'ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਐਵਾਰਡ' 1998, 'ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਵਾਰਡ', 'ਗਿਆਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਵਾਰਡ' ਤੇ 'ਸ. ਸ. ਮੀਸ਼ਾ ਐਵਾਰਡ' 2002, ਸਾਹਿਤ ਟਰੱਸਟ ਢੁੱਡੀਕੇ ਵੱਲੋਂ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਿੰ. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਟੋਰਾਂਟੋ (ਕੈਨੇਡਾ) ਤੇ 'ਸਫ਼ਦਰ ਹਾਸ਼ਮੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਵਾਰਡ' 2003, 'ਬਲਵਿੰਦਰ ਰਿਸ਼ੀ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗ਼ਜ਼ਲ ਐਵਾਰਡ' ਤੇ 'ਸੁਰਜੀਤ ਰਾਮਪੁਰੀ ਐਵਾਰਡ' 2005 ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 'ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਪੁਰਸਕਾਰ' 2013 ਤੇ 'ਹਰਿਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਕਵਿਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਆਦਿ ਵਿਭਿੰਨ ਮਿਆਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਦੇ ਲਖਾਇਕ ਹਨ। ਕਲ੍ਹਾ ਰਾਏਪੁਰ ਖੇਡਾਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਟਾਲਾ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਮਲਜੀਤ ਖੇਡਾਂ-ਕੋਟਲਾ ਸ਼ਾਹੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖੇਡ ਜਗਤ ਨਾਲ ਲੰਬਾ ਅਰਸਾ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਸੂਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ 2016 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਫ਼ੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ 12 ਜਿਲਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਛਪਵਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਵਿਖੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਤੇ ਸੱਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਸੁੱਖੀ ਬਾਠ ਤੋਂ ਸ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਝੰਡਾ ਬਰਦਾਰ ਵੱਜੋਂ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦਾ ਨਾਮ ਬੋਲਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੇ ਰੁਬਾਈ ਸੰਗ੍ਰਹਿ "ਸੰਧੂਰਦਾਨੀ" ਵਿੱਚ 'ਸੂਰਜ', 'ਫੁੱਲ' ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਰਜ ਕੁੱਲ ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਫੁੱਲ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਤੇ ਕੋਮਲਭਾਵੀ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹਨ। ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀ "ਸੰਧੂਰਦਾਨੀ" ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੰਗ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਘੁਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੰਧੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਹਰ ਪੰਕਤੀ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਲੋਅ ਨਾਲ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀ ਸੂਰਜ ਦੀ ਹਮਸਫ਼ਰ ਹੁੰਦੀ ਫੁੱਲਾਂ ਜਿਹੇ ਕੋਮਲ ਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਕਈ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਾਵਿ-ਕਥਨ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

ਥੋੜ੍ਹ-ਜ਼ਮੀਨੇ ਜੱਟ ਦਾ ਪੁੱਤ ਸਾਂ, ਇੱਕੋ ਨਸ਼ਾ ਉਡਾਈ ਫਿਰਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖਣ ਖ਼ਾਤਰ, ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿਰ ਦਾ।
ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਕੋਈ, ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ,
ਲੱਖੀ ਜੰਗਲ ਬਣਦੇ ਆਪੇ, ਲੋਕ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਚੌਗਿਰਦਾ।

ਉਹਦੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਲੱਖੀ ਜੰਗਲ ਤੇ ਉਸਦਾ ਚੌਗਿਰਦਾ ਲੋਕ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਜਨਮ ਜ਼ਾਤ ਸੋਫ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਸਰੂਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰੋਦੀ ਕਵੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਕਵਿਤਾ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਤੇ ਗੀਤ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ; ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਧੁਨੀ ਗੂੰਜਦੀ ਸੁਣਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਕਾਵਿ ਦੀ ਲੈਅਮਈ ਪੈੜਚਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉੱਡ ਉੱਡ ਚਿੜੀਏ ਨੀ, ਤੂੰ ਬਹਿ ਗਈ ਟਾਹਣੀ।
ਅੰਬਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਸਭ ਤੇਰੇ ਹਾਣੀ।
ਖੰਭਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਜਗਾ ਤੇ ਫੁਰਤੀ ਫੜ ਲੈ,
ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਤੇਰੇ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਪਾਣੀ।

ਉਸ ਦਾ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਲਹਿਜ਼ਾ ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਰਵਾਨੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੇਗਮਈ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਕੋਲਾਜ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ-ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਦੇ ਹਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਘੋਲ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਕਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨਿਆ ਹੈ:

ਮੇਰਾ ਹੈ ਵਡੇਰਾ ਇਹ ਜੋ ਗੱਡੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੈ।
ਖੇਤਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਹੋ ਕੇ, ਬੜਾ ਅਵਾਜ਼ਾਰ ਹੈ।
ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਬੋਹਲ ਹੁਣ ਟੱਬਰ ਨਾ ਪਾਲਦਾ,
ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਵੱਡੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਰਸਾਣੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰਜ਼ਈ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੌਂਦਰਯ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਦਰਯੋਗ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਧੀਆਂ-ਧਿਆਣੀਆਂ ਲਈ 'ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ' ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਰੁੱਖਾਂ, ਕੁੱਖਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਸਵੰਤ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੁਗਨੂੰ ਟਿਮਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾ ਕੇ ਚਾਨਣ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇਣਦਾਰ ਵਾਂਗ ਨਿਮਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਂਵਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਦੁੱਖ ਇਸ ਰੁਬਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਝਲਕਦਾ ਵੇਖੋ:

ਜੰਮਣਹਾਰੀ ਵਾਂਗਰਾਂ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦਾ ਹਾਲ।
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਮੰਦੜਾ ਹਾਲ।
ਤਿੰਨੇ ਬਹਿ ਕੇ ਝੁਰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮ ਢਲੇ ਤੋਂ ਬਾਦ,
ਪੁੱਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਆ ਕੇ ਸਾਡਾ ਹਾਲ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੁਬਾਈ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਹਾਂ ਜਿਹੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਜਨਣਹਾਰੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਮਨ ਰੁਬਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ, ਜ਼ੁਬਾਨ ਅਤੇ ਜੰਮਣਹਾਰੀ ਜਣਨੀ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰਨ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਬਿਆਨਿਆ ਹੈ:

ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।
ਘਰ ਵਿੱਚ ਲਾਈ ਜੇ ਗ਼ੁਲਾਬ ਦੀ ਕਿਆਰੀ ਹੈ।
ਏਸ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਕਰੂ ਕੌਣ ਹੁਣ ਮਾਲਕੋ,
ਧਰਤੀ, ਜ਼ਬਾਨ, ਤੁਸੀਂ ਜਣਨੀ ਵਿਸਾਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕਸਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੂਕ ਸਮੇਤ ਉਸਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਰੀਝਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵੇਖਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਲਾਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਉਸ ਕੋਲ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਏਨੇ ਸਾਰੇ ਫੁੱਲ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਪਰਮਾਤਮਾ।
ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰੇ ਤੇਰਾ ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ।
ਇੱਕ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਮੈਂ ਤਾਂ ਵੰਡ ਦੇਵਾਂ ਸਭ ਨੂੰ,
ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ।

ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਪਕੇਰੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਮੁਦੱਈ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਸੰਧੂਰਦਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਵਾਰ' ਜਿਹਾ ਬੀਰ-ਰੰਗ ਇਸ ਰੁਬਾਈ ਦੇ ਤੇਵਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੂਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੱਥ ਖੰਡਾ ਫੜ ਕੇ।
ਆਹੂ ਲਾਹੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ।
ਸੀਸ ਤਲੀ 'ਤੇ ਧਰ ਲਿਆ ਯੋਧੇ ਬਲਕਾਰੀ,
ਲਿਸ਼ਕ ਰਹੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਸੀ ਜਿਉਂ ਬਿਜਲੀ ਕੜਕੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਉਹ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਮਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਕੀਦਤ ਦੇ ਬੋਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਚਾਹੇ ਏਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਓਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ।

ਯਮਲਾ ਜੱਟ ਤੇ ਆਲਮ ਮਿਲ ਗਏ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ।
ਸੁਰ ਸਹਿਜ਼ਾਦੇ, ਧਰਮੀ ਪੁੱਤਰ, ਮਿਲੇ ਸੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ।
ਪੁੱਛਿਆ ਯਮਲੇ, ਦੱਸ ਲੋਹਾਰਾ, ਸਿਆਲਕੋਟ ਦਾ ਕਿੱਸਾ,
ਆਲਮ ਅਗੋਂ ਹੱਸ ਕਿਹਾ, ਹੁਣ ਲਾਹ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਭਾਰ।

ਉਹ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦੂਰੀਆਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੀ ਭਰੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਦ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਹਿਤ ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਟਕਾਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿੱਸਰ ਜਾਂਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਲਿਖਾਰੀ।
ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਫਿਰ ਕੋਈ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢ ਆਰੀ।
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਪ੍ਰੀਤੀ ਡੋਰਾਂ ਜੋੜਨਹਾਰੇ,
ਭੁੱਲ ਭੁਲਾ ਗਏ ਪੁੱਤਰ ਧੀਆਂ, ਮੱਤ ਗਈ ਹੈ ਮਾਰੀ।

ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਜੀਰਾਂਦ ਨੂੰ ਉਹ ਸੂਫ਼ੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

"ਸੰਧੂਰਦਾਨੀ" ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਵਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਾਸਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਕਵੀ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਸੁਖ਼ਨ-ਸੁਨੇਹੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਸੰਖ ਵਜਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਵਾਂਗ ਤੇ ਗੁਲਕੰਦ ਦੇ ਸਵਾਦ ਵਾਂਗ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੀ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਵੇਖੋ:

ਵੇਖੋ, ਮਹਿਮਾਨ ਬਣ ਖਿੜੇ ਫੁੱਲ ਆਏ ਨੇ।
ਸੁਪਨੇ ਹੁਸੀਨ ਵੀ ਇਹ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਨੇ।
ਸੂਰਜੇ ਦੀ ਜਾਪਦੈ ਸੰਧੂਰਦਾਨੀ ਟੁੱਟ ਗਈ,
ਅੰਬਰਾਂ ਨੇ ਵੇਸ ਤਾਹੀਂ ਜੋਗੀਆ ਬਣਾਏ ਨੇ।

ਸੂਰਜ ਦੀ ਸੰਧੂਰਦਾਨੀ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਬਰ ਜੋਗੀਆ ਵੇਸ ਧਾਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਚਿੰਤਨ ਨਾਲ ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਪਣਾਓ ਇਹ ਤਰੀਕੇ

ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਜ ਨਾਲੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁੱਝ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਓ, ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਹਤ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ) ਹੱਥ ਧੋਣਾ : ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਬਿਮਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਜ਼ੁਕਾਮ ਜਾਂ ਫਲੂ ਉਦੋਂ ਛੇਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗੰਦੇ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਨੱਕ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਧੋਵੋ। ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਨਿਊਮੋਨੀਆ ਤੇ ਗੰਦ-ਮੰਦ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ। ਹੱਥ ਧੋਣ ਦੀ ਆਦਤ ਕਰਕੇ ਈਬੋਲਾ ਵਰਗੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤਕ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁੱਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :

- ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਖ਼ਮ 'ਤੇ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ।
- ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ।
- ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ, ਪਰੋਸਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।
- ਛਿੱਕਣ, ਖੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।
- ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਟਾਇਲਟ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਧੋਂਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਧੋਂਦੇ।

ਕਿਵੇਂ ਧੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਹੱਥ ?

ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਥੱਲੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਗਿੱਲੇ ਕਰ ਕੇ ਸਾਬਣ ਲਗਾਓ। ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਲੋ ਤਾਂ ਕਿ ਝੱਗ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਨਹੁੰਆਂ, ਅੰਗੂਠਿਆਂ, ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਠੇ ਪਾਸਿਓਂ ਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਲਿਓਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲੋ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20 ਸਕਿੰਟਾਂ ਤਕ ਮਲਦੇ ਰਹੋ। ਫਿਰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਧੋਵੋ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਹੱਥ ਪੂੰਝੋ ਜਾਂ ਡਰਾਇਅਰ ਨਾਲ ਸੁਕਾਓ।

ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਵਰਤੋ: ਕੁੱਝ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦੂਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੇਨ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੜ੍ਹ, ਤੂਫ਼ਾਨ, ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪਾਈਪਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਗੰਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਸਾਫ਼ ਸਪਲਾਈ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੈਜ਼ਾ, ਦਸਤ ਰੋਗ, ਟਾਈਫਾਈਡ, ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ ਤੇ ਹੋਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਪਗ 1 ਅਰਬ 70 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਦਸਤ ਰੋਗ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬਚਾਅ: ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ, ਬਰਫ਼ ਜਮਾਉਣ, ਭਾਂਡੇ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਧੋਣ ਜਾਂ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਵਧੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਹੋਣ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪਾਣੀ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਬਾਲੋ ਜਾਂ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਦਵਾਈ ਵਰਤ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ।

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪਾਣੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਆਦਿ ਵਰਤਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੋ। ਪਾਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਦੇ ਹੱਥ ਨਾ ਲਗਾਓ ਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਜਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾ ਪਾਓ।

ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਰੱਖੋ ਧਿਆਨ: ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਸਹੀ ਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖ਼ੁਰਾਕ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੂਣ, ਚਰਬੀ ਤੇ ਖੰਡ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਖਾ ਰਹੇ ਹੋ, ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ। ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਰਾਕ 'ਚ ਫਲ-ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਖਾਓ। ਪੂਰੇ ਦਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੇ ਰੇਸ਼ੇਦਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲੈਣ ਲਈ ਘੱਟ ਚਰਬੀ ਵਾਲਾ ਮੀਟ ਖਾਓ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਦੋ ਵਾਰ ਮੱਛੀ ਖਾਓ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖੰਡ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਮੱਖਣ ਤੇ ਘਿਓ ਆਦਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਖੰਡ ਵਾਲੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਜੂਸ ਜਾਂ ਕੋਲਡ-ਡਰਿੰਕ ਪੀਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਾਣੀ ਪੀਓ। ਮਿੱਠਾ ਖਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਲ ਖਾਓ। ਮੀਟ, ਮੱਖਣ, ਕੇਕ, ਪਨੀਰ ਤੇ ਬਿਸਕੁਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਖਾਓ। ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਂਦਿਆਂ ਮੱਖਣ ਜਾਂ ਘਿਓ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੇ ਤੇਲ ਵਰਤੋ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੰਗੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੂਣ ਖਾਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਪੈਕੇਟ ਵਾਲਾ ਖਾਣਾ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹੋ, ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣ ਸਕੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਲੂਣ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਸੁਆਦਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੂਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਸਾਲੇ ਵਗੈਰਾ ਵਰਤੋ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਖਾਂਦੇ ਹੋ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਖਾਂਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਤਾਂ ਲਓ ਪਰ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਨਾ ਰਹੋ। ਜਦੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੂਡ ਪੋਆਇਜ਼ਨਿੰਗ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭੋਜਨ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਖ਼ਰਾਬ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

- ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਉਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਜਿਸ 'ਚ ਘੱਟ ਖਾਦ ਪਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਵੋ।
- ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ, ਕਟਿੰਗ ਬੋਰਡ, ਭਾਂਡੇ, ਰਸੋਈ ਦੀਆਂ ਸੈਲਫ਼ਾਂ ਤੇ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਸਾਬਣ ਤੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਵੋ।
- ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸੈਲਫ਼ ਜਾਂ ਪਲੇਟ 'ਤੇ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੱਚਾ ਮੀਟ, ਆਂਡੇ ਤੇ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਲੇਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ।
- ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕਾਓ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫਰਿੱਜ 'ਚ ਰੱਖੋ।
- ਜਿਹੜਾ ਭੋਜਨ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਤਾਪਮਾਨ 32 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ (90 ਡਿਗਰੀ ਫਾਰਨਹੀਟ) ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭੋਜਨ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿਓ।

ਕਸਰਤ ਕਰੋ

ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਕਾਇਦਾ ਕਸਰਤ ਕਰੋ। ਅੱਜ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਘੱਟ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਸਰਤ ਦੇ ਫ਼ਾਇਦੇ

- ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਰੀਰ ਚੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਹੱਡੀਆਂ ਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਭਾਰ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਸਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ

- ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਟਾਈਪ-2 ਸ਼ੂਗਰ ਹਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ।
- ਹਾਈ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ।
- ਸਟ੍ਰੋਕ।

ਤੁਹਾਡ ਉਮਰ ਤੇ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਕਸਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਸਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰੋ। ਮਾਹਰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਰ ਰੋਜ਼ 60 ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਹਲਕੀ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ 150 ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਹਲਕੀ ਕਸਰਤ ਜਾਂ 75 ਮਿੰਟ ਲਈ ਭਾਰੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਲਓ: ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਨੀਂਦ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦਿਨ 'ਚ 16-18 ਘੰਟੇ, 1-3 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਲਗਪਗ 14 ਘੰਟੇ ਤੇ 3-4 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ 11-12 ਘੰਟੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਘੰਟੇ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ 9-10 ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ 7-8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵਧਦੇ-ਫੁੱਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਸਰੀਰ 'ਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਚਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਟਾਪਾ, ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ, ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੌਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

- ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸੌਣ ਤੇ ਉੱਠਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਬਦਲੇ।
- ਤੁਹਾਡੇ ਬੈੱਡਰੂਮ 'ਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਹੌਲ ਸ਼ਾਂਤ ਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕਮਰਾ ਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢਾ ਤੇ ਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮ ਹੋਵੇ।
- ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਪੈ ਕੇ ਟੀਵੀ ਨਾ ਦੇਖੋ ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਜਾਂ ਟੈਬਲੈੱਟ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਬੈੱਡ ਨੂੰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਓ।
- ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਨਾ ਖਾਓ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚਾਹ-ਕੌਫ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਓ।

ਵਿੱਸਰ ਗਈਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਤੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਯਾਰਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦੀ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਜਾਣਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਆਦਿ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਚਿੱਠੀ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਚਿੱਠੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਚਿੱਠੀ, ਮਰਗਤ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਹੀਂ (ਲਾਗੀ), ਪੰਛੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਵੀ ਬੜੇ ਨਿਆਰੇ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਿੱਠੇ, ਹਲਦੀ ਅਤੇ ਘਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਗਨ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ 'ਤੇ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੀ -"ਲਿਖ ਤੁਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ" ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬੜੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਕਿ 'ਚਿੱਠੀ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਦੀ ਹੈ'। ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਮਰਗਤ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫ਼ੌਜੀ ਜਵਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬੰਦ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਠੀਆਂ ਘਲਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ ਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਛੇਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ 'ਤਾਰ' ਵੀ ਆਈ ਪਰ ਜੋ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣ, ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਸੀ, ਉਹ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਕਈ ਚਿੱਠੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ, ਮਿਠਾਸ ਭਰੀਆਂ, ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਗੁਥਲੀ ਅਤੇ ਅਨੰਦਮਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਅਥਾਹ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਸਦਾ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਡਾਕੀਏ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੱਧਰਾਂ ਨਾਲ ਉਡੀਕਦੇ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ, ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਡਾਕੀਆ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕੀਏ ਦੀਆਂ ਉਡੀਕਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡਾਕੀਆ ਕੋਈ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕੀਏ ਦਾ ਵੀ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ। ਡਾਕੀਆ ਵੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਟੈਲੀਫੋਨਾਂ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਹੱਥੋਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰੀਆਂ-ਪਿਆਰੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਡਾਕੀਆ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਗਲੀ-ਗਲੀ ਅਤੇ ਘਰ-ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤਾ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਡਾਕੀਆ ਕਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ, ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿੱਲ, ਕਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦਾ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦਾ ਬਿੱਲ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਡੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਡਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ

ਤਾਰਾਵਰੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਲੋਨੀ, ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 15 ਵਿੱਚ ਬੀਤੀ ਦੇਰ ਰਾਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਹੰਗਾਮਾ ਕੀਤਾ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਡੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਨੇੜੇ ਲੱਗੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਗਈ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਲੋਨੀ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਰਾਤ 1:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਡੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਡਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਘਰ 'ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਡਰ ਗਏ। ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਡਾਇਲ 112 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਲੱਗੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਘਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਫੁਟੇਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਆਲਮਦੀਪ, ਨੂੰ ਕਰਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ 2022 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇੱਕ ਝਗੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੁਰਾਣੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚੀ। ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨਕਲੀ ਕਮਾਂਡੋ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦਾ ਰਿਹੈ

ਨਿਸਿੰਗ, 27 ਮਾਰਚ (ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ): ਨਿਸਿੰਗ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਸਤੈਦੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ, ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡੋ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਦੋ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਗਈ। ਇਸ ਸ਼ੱਕ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨਕਲੀ ਕਮਾਂਡੋ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਿਕਰੂਟ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਨਿਸਿੰਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਵੀਆਈਪੀ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਪੁਲਿਸ/ਕਮਾਂਡੋ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵੀਆਈਪੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ—ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਵਰਾਤਰੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ: ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਰਮਾ ਜਲਖੇੜੀ

ਬਾਬੈਨ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਨਵਰਾਤਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਬਾਬੈਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਗਾ ਅਸ਼ਟਮੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਅਸ਼ਟਮੀ 'ਤੇ, ਖੇਤਰ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਰਸਮੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਸਣ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਤੇ, ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਗਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਕ (ਭਗਤੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ) ਲਗਾਇਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਲਵਾ, ਪੂਰੀ, ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਚੁੰਨਰੀ (ਸਕਾਰਫ਼) ਪਹਿਨਾਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਭੇਟ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦੇਵੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਬਾਬੈਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਸਨ, ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਾ ਮਾਹੌਲ ਭਗਤੀ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ÷ਜੈ ਮਾਤਾ ਦੀ÷ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉੱਠਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਲਖੇੜੀ ਦੇ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰਗਾ ਅਸ਼ਟਮੀ ਅਤੇ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵਰਾਤਰੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੇਵਤੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਵਰਾਤਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਧੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਹਰ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ : ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ

ਜਗਾਧਰੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): - ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੇ ਰਾਦੌਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਵਰਗੀ ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦੇ ਅਖੰਡ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਾਪਦੰਡ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸਰੋਤ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚਿੰਤਕ, ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨ ਸੰਘ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਅਖੰਡ ਮਾਨਵ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਮੂਲ ਨੀਂਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਭੌਤਿਕ ਤਰੱਕੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।ਨੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਖਪਤ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅੰਤਯੋਦਯ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਵਰਗੀ ਦੀਨਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹਿਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੀਨਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਕਰਮਯੋਗੀ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਅੰਤਯੋਦਯ' ਦਾ ਮੰਤਰ ਸਾਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਵਿਕਾਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸਬਕਾ ਸਾਥ, ਸਬਕਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਕਪਿਲ ਮਨੀਸ਼ ਗਰਗ, ਕੌਂਸਲਰ ਉਜਵਲ ਠਾਕੁਰ, ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਭਾਜਪਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 9 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ, 6 ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ

ਯਮੁਨਾਨਗਰ / ਜਗਾਧਰੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਯੋਦਯ, ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਅਤੇ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬੇਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 203 ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ 15 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 9 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 6 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਗਧੌਲੀ ਨਿਵਾਸੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚਟਾਂਗ ਨਦੀ 'ਤੇ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਹਟਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਅਨੁਜ ਵੱਲੋਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੱਟੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਯਾਕੂਬਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਜੀਤੋ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਖਰਵਾਂ ਦੀ ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਮਨਚੰਦਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਗਰ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਗੋਵਿੰਦ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 10 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਲਾਪਰਾ ਦੇ ਕਾਮਿਲ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 13 ਵਿੱਚ ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 15 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਰਾਜਹੇੜੀ ਦੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੰਬੋਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਤਾਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਾਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਲਵਾਣਾ ਦੇ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ, ਸੈਕਟਰ-17 ਹੁੱਡਾ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਮਹਿੰਦਰ ਤਨੇਜਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਆਈਡੀ ਸਬੰਧੀ, ਬਸੰਤ ਨਗਰ ਜਗਾਧਰੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲੋਨੀ ਵਿਕਾਸ, ਪਿੰਡ ਸੰਗਾਵਾ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਨ ਡਿਪੂ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਪੁਰ ਦੇ ਪਰਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਵੱਲੋਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਫਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮਧੂਬਨ ਕਲੋਨੀ ਜਗਾਧਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀਵਰੇਜ ਸਮੱਸਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਘਣਸ਼ਿਆਮਦਾਸ ਅਰੋੜਾ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰੀਤੀ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਮਲਦੀਪ ਗੋਇਲ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਹਾਵੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀਨ ਆਹੂਜਾ, ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਸਪਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਮੇਸ਼ ਠਸਕਾ, ਜਗਾਧਰੀ ਐਸਡੀਐਮ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ, ਵਿਆਸਪੁਰ ਐਸਡੀਐਮ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਆਈਏਐਸ ਅੰਡਰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੁਮਨ ਯਾਦਵ, ਸੀਟੀਐਮ ਪੀਯੂਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਡੀਡੀਪੀਓ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡੀਪੀਆਰਓ ਡਾ. ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਕੇਸ਼ ਤਿਆਗੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਗਰਾ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਲਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਪਵਿੱਤਰ ਨਗਰੀ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਖੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਆਗਰਾ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਗਰਵਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ । ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਅਗਰਵਾਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ 29 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਅਗਰਵਾਲ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਆਗਰਾ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਅਗਰਵਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਉਦਘਾਟਨੀ ਦਿਨ, 151 ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਊ ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਕਥਾ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਕਲਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਲਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਅਗਰਵਾਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਕਥਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੇਜ਼ਬਾਨ, ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਅਗਰਵਾਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਮੰਤਰੀ ਖੈਰਤੀ ਲਾਲ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਯ ਅਗਰਵਾਲ ਪੰਚਾਇਤ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਸੂਬਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਉਜਵਲ ਗਰਗ ਨੂੰ ਤਿਲਕ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਆਗਰਾ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ।

ਅਗਰਵਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਕਥਾ ਕੀਤੀ। ਅਗਰਵਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਲਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਢੋਲ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ 'ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਅਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਸੁਭਾਸ਼ ਮੰਡੀ, ਸਾਧੂ ਮੰਡੀ, ਸੁਭਾਸ਼ ਗਲੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਗਰ ਗਾਮੜੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਥਾਨੇਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਲਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਗਰਵਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਕਲਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਥਾ 29 ਮਾਰਚ ਐਤਵਾਰ ਤੱਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਐਤਵਾਰ, 29 ਮਾਰਚ ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਇਸ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵੀਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈ ਗੋਇਲ, ਐੱਸਆਈਏ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵੀਨ ਬਾਂਸਲ, ਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਗਰਗ, ਗੌਰਵ ਮਿੱਤਲ, ਪਿਊਸ਼ ਬਾਂਸਲ, ਬ੍ਰਿਜਮੋਹਨ ਗਰਗ, ਸੁਰੇਸ਼ ਗਰਗ, ਵਿਨੋਦ ਗਰਗ, ਯੋਗੇਸ਼ ਗੋਇਲ, ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗਰਗ, ਜੈਕਿਸ਼ਨ ਗਰਗ, ਜੈਕਿਸ਼ਨ ਗਰਗ, ਜੈਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘਲਗੜ੍ਹ, ਜੈਨਗੜ੍ਹ ਏ. ਸੁਮਿਤ ਸਿੰਗਲਾ, ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਮਿੱਤਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ ਗਰਗ, ਅਰਜੁਨ ਗਰਗ, ਅਮਰਨਾਥ ਮਿੱਤਲ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਗਰਾ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਮੇਅਰ ਕੁਲਭੂਸ਼ਣ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਅਗਰਵਾਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਨ ਗਰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਗੀਤਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸਵਾਮੀ ਗਿਆਨਾਨੰਦ ਮਹਾਰਾਜ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਣਗੇ।

ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਝਾਕੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਣ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਅਗਰਵਾਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ ਆਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਝਾਕੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਆਗਰਾ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਅਗਰਸੇਨ ਜੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਆਗਰਾ ਜਨਮਉਤਸਵ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਗਰਾ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਗਰਾ ਮਾਧਵੀ ਵਿਆਹ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਦਾਨ, ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਇੱਟ ਅਤੇ ਅਗ੍ਰੋਹਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

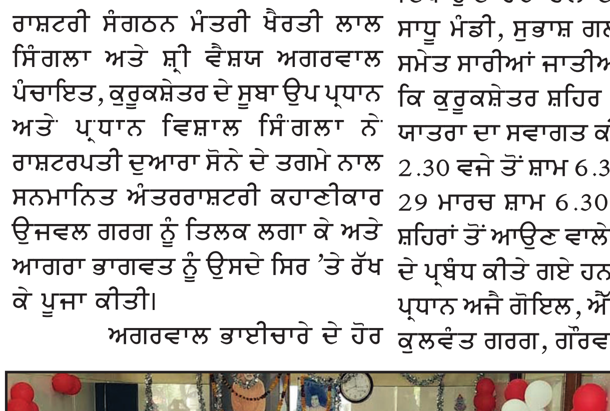

ਰਾਮ ਨੌਮੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਜਨ-ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਬਾਬੈਨ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਸੱਤਿਆ ਸਾਈਂ ਸੇਵਾ ਸਮਿਤੀ ਨੇ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਸਮੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਹਵਨ (ਅਗਨੀ ਬਲੀਦਾਨ) ਨਾਲ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਭਜਨ-ਕੀਰਤਨ (ਗੀਤ-ਗੀਤ) ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਜਨ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਦੇ ਸੁਰੀਲੇ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨੱਚਦੇ-ਨੱਚਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਕਮੇਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਗੁਹਾਨ, ਸਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾਨ, ਪਵਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਸੁਰਮੁਖ ਸੁਨਾਰੀ, ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਤਾਰਾਵਾੜੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੁਵਾ ਮੀਟਿੰਗ, ਸਫਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਤਾਰਾਵਾੜੀ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਾਰਾਵਾੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਆਰ.ਐਲ. ਫੂਡਜ਼ ਦੇ ਐਮਡੀ ਸੰਦੀਪ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ, ਬਿਹਤਰ ਸਵੱਛਤਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਾਸ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਸੰਦੀਪ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਯਤਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਯਤਨ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਵੱਛਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਨੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਜੂ ਰਾਣਾ, ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪਤਵੰਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਘਰ-ਘਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਨਮਾਨ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ

ਨਿਸਿੰਗ, 28 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ.): : ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਘਰ-ਘਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਜਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੀਪ ਚੰਡਾਲੀਆ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ) ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਤਬਦੀਲੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਯੂਨੀਅਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚੱਢਾ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕਾਂ, ਜਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਔਰਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਪਹਿਲੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ !

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਗਰੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨੀਵੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚਲਦੀ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਪਰਦਾ ਪ੍ਰਥਾ,ਸੂਤਕ ਆਦਿ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ 15ਵੀਂ ਅਤੇ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੀ।ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਸੋਚ18ਵੀਂ ਤੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ।ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਮਰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਪਰਦਾ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਅਤੇ ਮਾਈਆਂ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਣ।ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬੜਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਨਾ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜ ਕੇ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ।ਸਗੋਂ ਜਿਹੜੇ ਜੋਗੀ,ਤਪੀ, ਜਪੀ, ਸਨਿਆਸੀ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਆਦਰਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਜੀ,ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ,ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ, ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ।ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ।ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਇਸ ਰਹੱਸ ਵਿਚ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨੁੱਖ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੁਰਖ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਜੀਤ ਖੰਨਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸੰਸਾਰ ਚ ਪਹਿਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਹੋਏ ਹਨ।ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ।ਉਸਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਜ ਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਉਸਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਗੱਲ ਕੀ ਉਸ ਸਮੇ ਜੰਮਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਔਰਤਾਂ ਘੁੰਢ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ।ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ ਪਤੀ ਦੇ ਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਚਿਤਾ ਵਿਚ ਜਲਾ ਦੇਣ ਵਰਗੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆ ਪ੍ਰਚਲਤ ਸਨ।ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਆਦਮੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਮਝਦਾ ਸੀ।ਸਭ ਤੋ ਵੱਡੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਤੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਆਏ।ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਲਟਾ ਮਹਾਭਾਰਤ ਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੇਜਾਨ ਵਾਸਤੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਜੀਨ ਜੈਕਸ ਵਰਗੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸੱਭਿਅਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਪਲੇਗ ਬਰਾਬਰ ਦੱਸਿਆ।ਇਸ ਤੋ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਦਰ ਯਾਰ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਢਾਡੀ ਜਾਤ ਕਹਿ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਕੇ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਤਾੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਤੇ ਪੀਲੂ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ 'ਖੁਰੀ ਮੱਤ 'ਆਖਿਆ।ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।ਸਗੋਂ ਇਨਾਂ ਅਲਾਹਮਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰਤ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ।ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕੇ ਔਰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦਾ ਪਸਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਔਰਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੰਬਧ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ।ਔਰਤ ਬਿਨਾ ਮਨੁੱਖ ਅਧੂਰਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

ਭੰਡਿ ਜੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਨਿੰਮੀਐ,ਭੰਡਿ ਮੰਗਣੁ ਵੀਆਹੁ॥
ਭੰਡਹੁ ਹੋਵੈ ਦੋਸਤੀ ,ਭੰਡਹੁ ਚਲੈ ਰਾਹੁ ॥
ਭੰਡੁ ਮੂਆ ਭੰਡੁ ਭਾਲੀਐ,ਭੰਡਿ ਹੋਵੇ ਬੰਧਾਨ ॥
ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ,ਜਿਤਿ ਜੰਮੈ ਰਾਜਾਨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਗਰੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨੀਵੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚਲਦੀ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਪਰਦਾ ਪ੍ਰਥਾ,ਸੂਤਕ ਆਦਿ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ 15ਵੀਂ ਅਤੇ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੀ।ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਸੋਚ18ਵੀਂ ਤੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ।ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਮਰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਪਰਦਾ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਅਤੇ ਮਾਈਆਂ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਣ।ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬੜਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਹਨ:

ਸਭ ਪਰਵਾਰੈ ਮਾਹਿ ਸਰੇਸਟ॥
ਮਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵਰ ਜੇਸਟ॥
ਧੰਨੁ ਸੁ ਗ੍ਰਿਹ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਆਇ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਨਾ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੱਜ ਕੇ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ।ਸਗੋਂ ਜਿਹੜੇ ਜੋਗੀ,ਤਪੀ, ਜਪੀ, ਸਨਿਆਸੀ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਆਦਰਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਜੀ,ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਜੀ,ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ, ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ।ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ।ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਇਸ ਰਹੱਸ ਵਿਚ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨੁੱਖ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੁਰਖ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਹਨ।ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਰਚਨਾ ਦੇ ਦੋ ਰੁੱਖ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ,

'ਨਾਰੀ ਪੁਰਖੁ ਪੁਰਖੁ ਸਭ ਨਾਰੀ ਸਭੁ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਮੁਰਾਰੇ॥'

ਆਖ ਕੇ ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ।ਪਰ ਕੇਵਲ ਨਾਰੀ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੋਵੇਂ ਹਰ ਭੂਮਿਕਾ,ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ,ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ,ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ।ਸਹਿਯੋਗ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਰਫ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ,ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦੇਈਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮੱਰਾ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਦਰਸ਼ ਮਾਨਵ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ। ਸੋ ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ।ਔਰਤ ਦਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਸਲੀ ਤੇ ਸੱਚੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪਾਈਆ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 500 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੇ 24 ਨਵੰਬਰ 1969 ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵੱਜੋਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ, ਕਲਾ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਮੀਡੀਆ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਵਾਤਾਵਰਣ, ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚਕੋਟੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਐਂਡ ਐਕ੍ਰੀਡੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਬੰਗਲੌਰ ਵੱਲੋਂ 3.85 /4.00 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ ਕਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 54 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਕਾਰੀ ਮੌਲਾਨਾ ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਆਜ਼ਾਦ ਟਰਾਫੀ ਤੇ 25 ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਯੂ. ਜੀ. ਸੀ. ਨੇ 2012 ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਐਂਡ ਐਕ੍ਰੀਡੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਫਰੇਮਵਰਕ ਨੇ '1++' ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗ੍ਰੇਡ,ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੁਲੀਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1' ਦਰਜਾ ਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਦਸ ਉੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਟੇਟ ਪਬਲਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਫ਼ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ 48ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 50 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲੀਨ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਦ ਵੀਕ-ਹੰਸਾ ਰਿਸਰਚ ਸਰਵੋਤਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਉੱਤਰੀ ਜ਼ੋਨ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ 7ਵੇਂ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ 14ਵੇਂ ਰੈਂਕ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ 11ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਜਦੋਂਕਿ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਵਰਲਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਰੈਂਕਿੰਗ 2024 ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 23% ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 10 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੈ।ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਐਚ-ਇੰਡੈਕਸ 150 ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਕੈਂਪਸ ਹਰੇ ਭਰੇ ਲੈਂਡਸਕੇਪ, ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਕਾਰ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੈਂਪਸ 'ਚ 45 ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਭਾਗ ਹਨ, ਦੋ ਖੇਤਰੀ ਕੈਂਪਸ, 170 ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੀਚੂਐਂਟ ਕਾਲਜ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ-2020 ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ।ਦਾਖਲਾ, ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ, ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਅਧਾਰਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਗਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ।ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਐੱਮ.ਐਚ.ਆਰ.ਡੀ, ਡੀ.ਐੱਸ.ਟੀ, ਸੀ.ਐੱਸ.ਆਈ.ਆਰ,ਬੀ.ਏ.ਆਰ.ਸੀ. ਆਦਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਬਾ ਪਰਮਾਣੂ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਚਾਰ ਨੋਡਲ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੈਂਟਰ ਆਫ਼ ਐਮਰਜਿੰਗ ਲਾਈਫ ਸਾਇੰਸਿਜ਼, ਬੋਟੈਨੀਕਲ ਗਾਰਡਨ, ਸਪੋਰਟਸ ਮੈਡੀਸਨ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ੀਓਥੈਰੇਪੀ ਵਿਭਾਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਉਚੇਰੀ ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਕੱਦ ਉੱਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੀਮਾਂ ਤਹਿਤ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਯੰਤਰ ਖਰੀਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਟੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਹੁਨਰ-ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਈਫ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਉੱਨਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 28ਵੇਂ ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰ ਅੰਤਰ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜ਼ੋਨਲ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ,ਇੰਡੀਅਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਨਿਊਰੋਸਾਇੰਸਜ਼: ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਰੋਗ ਵਿੱਚ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਰਹੱਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਰਜਨਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ 56ਵੀਂ ,ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਥੋਪੈਡਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ 67ਵੀਂ, ਇੰਡੀਅਨ ਰੇਡੀਓਲਾਜੀਕਲ ਐਂਡ ਇਮੇਜਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ 75ਵੀਂ, ਇੰਡੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ਼ ਪੀਰੀਓਡੋਂਟੋਲੋਜੀ ਦੀ 47 ਵੀਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ 'ਜੀ-20' ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਖੇਡ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਥਲੈਟਿਕਸ, ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ, ਸਾਇਕਲਿੰਗ ਅਤੇ ਤੈਰਾਕੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਐਕਸੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਖੇਲੋ ਇੰਡੀਆ ਤਹਿਤ ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਕਾਦਮੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੈਂਡਬਾਲ ਅਤੇ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਕਰਨ ਲਈਖੇਲੋਂ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਕੀ ਲਈ ਐਸਟ੍ਰੋ-ਟਰਫ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਵਿਮਿੰਗ ਪੂਲ, ਵੇਲੋਡਰੋਮ, ਜਿਮਨੇਜ਼ੀਅਮ ਹਾਲ, ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਰੇਂਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ।

37ਵੇਂ ਅੰਤਰ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ 2023-24 ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਟਰਾਫੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਸਵੱਛ ਕੈਂਪਸ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਕੈਂਪਸ ਵਾਲੀਆਂ ਮਲਟੀ-ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਪਬਲਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕੈਂਪਸਾਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ੀਰੋ-ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੈਂਪਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮੁਕਤ ਕੈਂਪਸ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਮਾਣ ਹੈ।ਸੀਵਰਜ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਕੂੜੇ ਤੋਂ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਬਹੁ-ਅਯੋਗਤਾ) ਵਾਲੇ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਓ. ਡੀ ਐੱਲ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕੋਰਸ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਂਪਸ 'ਚ ਫ੍ਰੀ ਹੌਟਸਪੌਟ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ਼ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਈ-ਆਫਿਸ ਵੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ।192 ਕੰਪਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲੱਬ ਬਣੇ।ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਆਦਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਗਿਆਨਵਾਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀਮਾਨ 111 ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਖਿੜਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੇ-ਸਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋ ਹੀ ਸ੍ਰੀਮਾਨ 111 ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੱਟੂ ਵਾਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ 111 ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ ਅਦੁੱਤੀ ਸਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੱਟੂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 22 ਫਰਵਰੀ 1852 ਈ. ਮੁਤਾਬਕ 1909 ਬਿਕਰਮੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪੂਜਨੀਕ ਮਾਤਾ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਧਾਰਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਚਪਨ ਤੋ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਬਿਕਰਮੀ ਸੰਮਤ 1985 ਤੋ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੇਲੇਵਾਲ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਆਪ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਹ ਸਦੀ ਸੱਤਵੀ ਕੱਤਕ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਨੂੰ ਦੋ ਗੁਰਪੁਰਬ ਪਿੰਡ ਕੱਟੂ ਵਿਖੇ ਮਨਾਉਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਸਰੀਰ ਬਿਰਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਦਰਲੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੋ ਬਾਹਰ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਛੱਪਰ ਪਾ ਦਿਓ। ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਸੰਦ ਨਹੀ ਆਈ। ਅਖੀਰ ਇੱਕ ਸੰਤਾਂ ਪਾਸ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਲਾਗਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਭਾਈ ਤੁਸੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਚੱਲਣਾ ਹੈ। ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਮੰਨ ਕੇ ਗੜਵਾ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਪਏ। ਜਦੋ ਸੰਤ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਟਿੱਬੀ ਵੇਖੀ। ਆਪ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਟਿੱਬੀਸਰ ਸਾਹਿਬ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਵਾਪਸ ਘਰ ਪਰਤ ਕੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੋ ਪੁੱਛਿਆਂ ਭਾਈ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾਂ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ ? ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤੇ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਦਰਲੇ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਜਮੀਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਪਾਸ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਖੂਹ ਕੋਲੋ ਜਗ੍ਹਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤਾਂ ਪਾਸ ਆਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਉਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਤ ਨੇ ਇਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਉਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੱਸੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਹੈ ਜੀ, ਜਿੱਥੋ ਕਹੋ ਅਸੀ ਛੱਪਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਨੇ ਹੱਥ ਫੜੀ ਛੋਟੀ ਨਾਲ ਲਕੀਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਾ ਇੰਨੀ ਕੁ ਜਗ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਉੱਚੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਹਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੋਜਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਰਕੜਾ (ਪੂਲੇ) ਲਿਆਇਆ ਕਰ ਆਪਾਂ ਇੱਥੇ ਛੱਪਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਕਈ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਥੋੜ੍ਹਾ ਪੂਲੇ ਲਿਆ ਕੇ ਛੱਪਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਤ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਸਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਸਾਮ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਤੋ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਜਗਾਵਾਂ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦਾਨ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸੰਤਾਂ ਵੱਲੋ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਖੂਹੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਖੂਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋ ਬਾਅਦ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਜਾ ਕੇ ਨੀਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕੱਟੂਵਾਲਾ ਬੁੰਗਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਦੋ ਟਾਇਮ ਸਵੇਰੇ ਸਾਮ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਥੋ ਸੰਥਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉੱਚੀ ਕੋਟੀ ਦੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕ, ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਕੀਰਤਨੀ ਸਿੰਘ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋ ਚਲਾਈ ਗਈ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆਲਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਸੈਕੜੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ, ਸਕੂਲੀ ਵਿੱਦਿਆ, ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਦਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਿੱਬੀਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਕੱਟੂ (ਬਰਨਾਲਾ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੱਟੂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆਂ ਰਾਹੀ ਸੈਕੜੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਦਿਆ, ਸਕੂਲੀ ਵਿੱਦਿਆਂ, ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਦਿਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਗਿਆਨੀ ਕਥਾ ਵਾਚਕ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਣ ਕੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ ਬਾਕੀ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਤੋ ਬਚਾ ਕੇ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆਂ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਣ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਅਸਥਾਨ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਿੱਬੀਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਕੱਟੂ ਵੱਲੋ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੰਗਨਾ ਰਾਣਾਵਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਲੀਵੁਡ ਤੋਂ ਕੀਤੀ

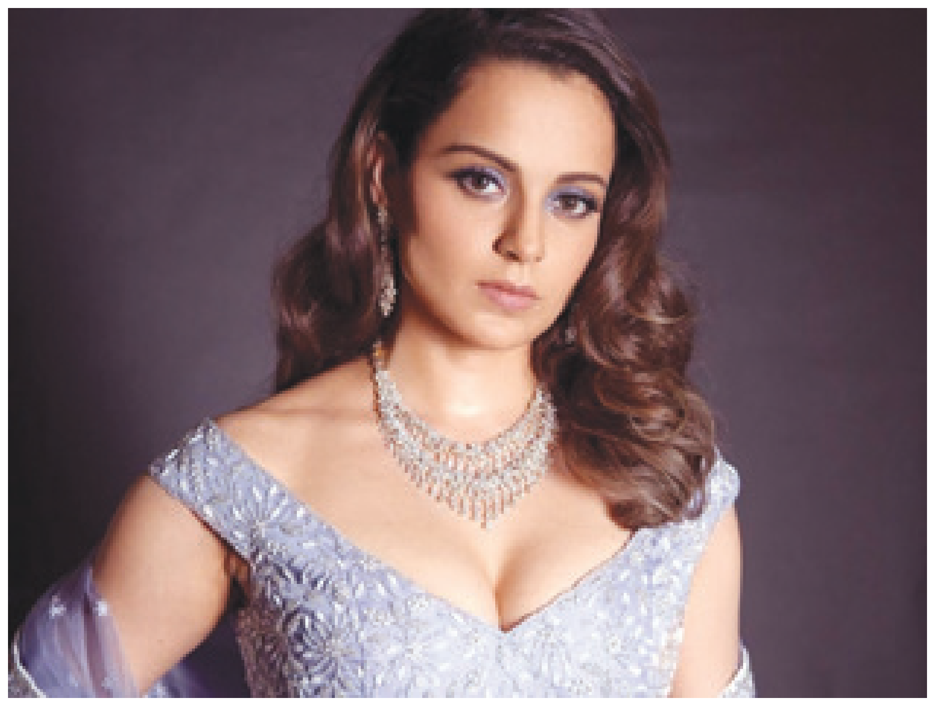

ਕੰਗਨਾ ਰਣਾਵਤ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਲੀਵੁਡ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਦੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਿਲਮ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਫਿਲਮਫ਼ੇਅਰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜੇਤੂ ਰਹੀ। 2020 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨਾਗਰਿਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਭੰਬਲਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ, ਰਣਾਵਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਚਲੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਬਣ ਗਈ। ਥੀਏਟਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਰਵਿੰਦ ਗੌੜ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਣਾਵਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 2006 ਦੀ ਥ੍ਰਿਲਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਮਹਿਲਾ ਡੈਬਿਊ ਲਈ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵੋ ਲਮਹੇ (2006), ਲਾਈਫ ਇਨ ਏ ... ਮੈਟਰੋ (2007) ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨ (2008) ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤੀਬਰ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਸਰਬੋਤਮ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਿਆ। ਰਣਾਵਤ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਫਲ ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਜ਼: ਦਿ ਮਿਸਟਰੀ ਕੰਟੀਨਿਉਸ(2009) ਅਤੇ ਵਨਸ ਅਪੌਨ ਏ ਟਾਈਮ ਇਨ ਮੁੰਬਈ: (2010) ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਊਰੋਟਿਕ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਕਾਸਟ ਹੋਣ ਲਈ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਨੂ ਵੇਡਜ਼ ਮੰਨੂ (2011) ਵਿੱਚ ਆਰ. ਮਾਧਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਖੂਬ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀਵਾਰ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਗਲੈਮਰਸ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਆਈਆਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ 2013 ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਲਪਨਾ ਫਿਲਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ 3 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਰਣਾਵਤ ਨੇ ਕਾਮੇਡੀ-ਡਰਾਮਾ ਕੁਈਨ (2014) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਰਬੋਤਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਅਵਾਰਡ ਜਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਾਮੇਡੀ ਸੀਕਵਲ ਤਨੂ ਵੇਡਜ਼ ਮੰਨੂ: ਰਿਟਰਨਜ਼ (2015) ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਔਰਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਉੱਦਮ, ਬਾਇਓਪਿਕ ਮਨੀਕਰਣਿਕਾ: ਦਿ ਕਵੀਨ ਆਫ ਝਾਂਸੀ (2019) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਪਾਰਕ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਦਾ ਚਿੱਤਰਨ ਕੀਤਾ। ਰਣਾਵਤ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਅਕਸਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਅਕਸਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੰਗਨਾ ਰਣਾਵਤ ਦਾ ਜਨਮ 23 ਮਾਰਚ 1987 ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ,ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਭਾਮਬਲਾ (ਹੁਣ ਸੂਰਜਪੁਰ) ਵਿੱਚ,ਇੱਕ ਰਾਜਪੂਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਰਣਾਵਤ ਦੀ ਮਾਂ,ਆਸ਼ਾ ਰਣਾਵਤ,ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਤਾ, ਅਮਰਦੀਪ ਰਣਾਵਤ ਇੱਕ ਬਿਜਨੇਸਮੈਨ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਰੰਗੋਲੀ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਅਕਸ਼ਾਂਤ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਦਾ ਸਰਜੂ ਸਿੰਘ ਰਣਾਵਤ ਲੇਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ। ਕੰਗਨਾ ਰਾਣਾਵਤ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਕੀਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਗਨਾ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਬਨਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ,ਪਰ ਉਹ ਡਾਕਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਸਮਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਗਨਾ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮਾਡਲਿੰਗ ਕੀਤੀ। 2006 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕੀਤੀ। ਗੈਂਗਸਟਰ ਫਿਲਮ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਦੀਆ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਹ ਲਮਹੇ, ਲਾਇਫ ਇਨ ਅ ਮੈਟਰੋ ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨ(2008) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ। ਰਣਾਵਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਫ਼ਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾੜੀ ਕਮਾਂਡ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਇਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਡੇਲੀ ਨਿਊਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਾਲ 2013 ਦੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ, ਰਣਾਵਤ ਨੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ: ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਬੋਲਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਅਣਚਾਹੀ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਸੀ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਰਣਾਵਤ ਨੂੰ ਅਭਿਨੇਤਾ ਆਦਿੱਤਿਆ ਪੰਚੋਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜ਼ਰੀਨਾ ਵਹਾਬ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਨਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਚੋਲੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਆਸ ਲਗਾਉਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕਈ ਜਨਤਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। 2007 ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਰਣਾਵਤ ਨੇ ਪੰਚੋਲੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਪੰਚੋਲੀ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਣਾਵਤ ਨਾਲ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ 2.5 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ (35,000 ਡਾਲਰ) ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਟੈਲੀਵੀਯਨ ਦੀ ਸੇਲਿਬ੍ਰਿਟੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ

ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ , ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ ਕੁੰਦਰਾ ਹੈ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮਾਡਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਟੈਲੀਵੀਯਨ ਦੀ ਲੜੀ, ਸੇਲਿਬ੍ਰਿਟੀ, ਬਿੱਗ ਬ੍ਰਦਰ 5 ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਤੇਲਗੂ, ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਡਰਾਮਾਂ ਫ਼ਿਲਮ ਧੜਕਣ (2000) ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਨਾਇਕਾ ਵਜੋਂ ਪੁਨਰ-ਉਭਾਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ (2001) ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ (2002) ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਆਈਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫ਼ਿਲਮਫੇਅਰ ਬੈਸਟ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਅਦਾਕਾਰਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਮਿਲੀ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲੇਂਗੇ (2004) ਡਰਾਮਾ ਵਿੱਚ ਏਡਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਈ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਅਵਾਰਡ ਸਮੇਤ ਕਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਕਸ਼ਨ ਥ੍ਰਿਲਰ ਦਸ (2005), ਡਰਾਮਾ ਲਾਈਫ ਇਨ ਏ ... ਮੈਟਰੋ (2007) ਵਰਗੀਆਂ ਸਫਲ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਡਰਾਮਾ ਅਪਨੇ (2007) ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹ 2008 ਦੀ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਮੇਡੀ ਦੋਸਤਾਨਾ ਦੇ ਗਾਣੇ ਸ਼ੱਟ ਅਪ ਐਂਡ ਬਾਊਂਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਡਾਂਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਤੋਂ ਬਰੇਕ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। 2006 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਡਾਂਸ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਝਲਕ ਦਿਖਲਾ ਜਾ ਨੂੰ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰਿਐਲਿਟੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ। 2007 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੈੱਟੀ ਯੂਕੇ ਦੇ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਸੇਲਿਬ੍ਰਿਟੀ ਬਿਗ ਬ੍ਰਦਰ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਅ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ ਕਵਰੇਜ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਡਾਂਸ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਨੱਚ ਕੇ ਦਿਖਾ (2010), ਨੱਚ ਬੱਲੀਏ (2012-20) ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਡਾਂਸਰ (2016 - ਮੌਜੂਦਾ) ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ੈਟੀ ਬ੍ਰਾਂਡਾਂ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਐਂਡਰੋਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਵਾਜ਼ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਪੇਟਾ ਨਾਲ 2006 ਤੋਂ ਸਰਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਾ ਡੀਵੀਡੀ 2015 ਵਿੱਚ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਿੱਟ ਇੰਡੀਆ ਅੰਦੋਲਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੂੰ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਚੈਂਪੀਅਨਸ ਆਫ਼ ਚੇਂਜ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ 2015 ਤੱਕ ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਟੀਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਇਲਜ਼ ਦੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਰਹੀ। ਉਹ ਸੁਪਰ ਡਾਂਸਰ ਚੈਪਟਰ 4 ਦੀ ਜੱਜ ਹੈ, ਜੋ ਸੋਨੀ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ ਦਾ ਜਨਮ 8 ਜੂਨ 1975 ਨੂੰ ਮੰਗਲੋਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੁਰੇਂਦਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸੁਨੰਦਾ ਦੋਨੋਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਕੈਪਸ ਲਈ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਉਦਯੋਗ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੁਨੰਦਾ ਨੇ ਸ਼ਿਲਪਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡੋ-ਚੀਨੀ ਨਾਟਕ ਦੀ ਡੀਜਾਇਰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ, ਸ਼ਮਿਤਾ ਸ਼ੈਟੀ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਫਰੇਬ (2005) ਵਿੱਚ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਟੀ ਸੰਤ. ਅੰਥਣੀ ਗਰਲ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਚੇਮਬੂਰ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੋਡਰ ਕਾਲਜ, ਮਟੂੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਭਰਤਨਾਟਿਅਮ ਡਾਂਸ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਾਲੀਬਾਲ ਟੀਮ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸੀ ਅਤੇ ਬਲੈਕ ਬੈਲਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤ ਜੋ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਕਰਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹਾਸਿਲ ਹੋਈ, ਅਜਕਲ ਓਹ ਡਾਂਸ ਸਪੋਰਟਸ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਖਿਲਾੜੀ ਤੁਅ ਅਨਾੜੀ (1994) ਵਿੱਚ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ (1997) ਦੇ ਸੈੱਟ ਉੱਤੇ ਡੇਟ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁਮਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈੱਟੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਸੈਟਲ ਹੋ ਜਾਣ। ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧੜਕਣ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ 2000 ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੋੜਾ ਵੱਖ ਗਿਆ। ਫਰਵਰੀ 2009 ਵਿੱਚ, ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਰਾਜ ਕੁੰਦਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ (ਆਈਪੀਐਲ) ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਇਲਜ਼ ਦੀ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ 22 ਨਵੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੈਟੀ ਨੇ 21 ਮਈ, 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। 15 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਇਸ ਜੋੜੇ ਨੇ ਸਰੋਗੇਸੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਬੱਚਾ, ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ।

Printed & Published by Amritpal Singh Printed at I.G. Printers, Pvt Ltd 104, DSIDC, Complex Okhla Industrial Area Phase-I New Delhi-110020 Keepr Jagpal Singh Published at office Daily Educator, 104 DSIDC, Okhla Industrial Area Phase-I, New Delhi .Owner : Jagjit Singh Dardi, Editor Harpreet Singh, PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਜੂਕੇਟਰ, ਆਈ.ਜੀ. ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ. ਡੀ. ਸੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਫੇਜ਼-1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110020 ਕੀਪਰ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਜੂਕੇਟਰ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। (ਮਾਲਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ), ਐਡੀਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985

ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਸੇਨ ਨੇ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 1994 ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਿੱਤਿਆ

ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਸੇਨ (ਜਨਮ 19 ਨਵੰਬਰ 1975) ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ, ਮਾਡਲ ਹੈ ਜੋ ਮਿਸ ਇੰਡੀਆ (ਫੇਮਿਨਾ) 1994 ਜੇਤੂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 1994 ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਸੇਨ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਅਵਾਰਡ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੇਨ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆਂ। ਉਸਨੇ 1996 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦਸਤਕ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਾਮਿਲ ਸੰਗੀਤ ਰਾਚਗਨ (1997) ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਪਾਰਕ ਸਫਲਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਤੁਮ (1999), ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਕਾਸਮ (1999), ਬੀਵੀ ਨੰ. 1 (1999), ਆਂਖੇ (2002), ਮੈਂ ਹੂੰ ਨਾ (2004) ਸਮੇਤ ਕਈ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਸਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਸਫਲਤਾ, ਮੈਨੇ ਪਿਆਰ ਕਿਊਂ ਕੀਆ? (2005), ਅਤੇ ਫਿਲਹਾਲ ... (2002), ਸਮੈ: ਜਦੋਂ ਟਾਈਮ ਸਟਰੀਕਜ਼ (2003), ਚਿੰਗਾਰੀ (2005) ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਰੌਕਸ (2006) ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੇਨ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਪੜਾਅ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਵਰਕਰ ਲਈ ਮਦਰ ਟੈਰੇਸਾ ਐਵਾਰਡਜ਼ 2013 ਵਿੱਚ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।[7] ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਨੈਕਲੇਵ 2016 ਵਿਚ, ਆਰਟਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨਲ ਬਿਊਟੀ ਐਂਡ ਐਕਟਰਸ ਆਫ਼ ਦ ਡਿਕੇਡ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਉਸਨੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 2016 ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜੱਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੇਨ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਮਾਂ ਹੈ। ਸੇਨ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੰਗਾਲੀ ਬੈਧਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਸ਼ੁਬੇਰ ਸੇਨ, ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਅਤੇ ਸੁਬਹਰਾ ਸੇਨ ਇੱਕ ਗਹਿਣੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੁਬਈ ਸਥਿਤ ਸਟੋਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਨੀਲਮ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਹਨ ਉਸਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਗੋਲਡਨ ਜੂਬਲੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸੇਂਟ ਐਁਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। 1994 ਵਿੱਚ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਸੇਨ ਨੇ ਫੈਮਿਨਾ ਮਿਸ ਇੰਡੀਆ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਫੈਮਿਨਾ ਮਿਸ ਇੰਡੀਆ ਯੂਨੀਵਰਵਰ ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 1994 ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੇਨ ਮਿਸ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਗੋਮੇਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਸ ਗ੍ਰੀਸ ਰੀਆ ਟੋਟੌਂਜ਼ੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਰਹੀ। ਸੇਨ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ, ਪੰਜਵਾਂ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 1994 ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਅਤੇ ਤਾਜ ਜਿੱਤਿਆ। ਸੇਨ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹੈ। ਟਾਈਮਜ਼ ਸਮੂਹ ਨੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੇਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਆਈ ਐਮ ਸ਼ੀ - ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ (2010 ਤੋਂ 2012 ਤੱਕ) ਲਈ ਚਲਿਆ। 2013 ਵਿੱਚ, ਫੈਮੀਨਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਜਿੱਤਣ ਦੇ 23 ਸਾਲ ਬਾਅਦ, 65 ਵੇਂ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਦੇ ਉਤਸਵ ਤੇ ਉਹ ਜਨਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਮਨੀਲਾ, ਫਿਲੀਪੀਨਸ ਵਾਪਸ ਆਈ ਅਤੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 2016 ਦੀ ਜੱਜ ਬਣੀ।ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਰੀਨਾ ਮਾਲ, ਪਸਾ, ਮੈਟਰੋ ਮਨੀਲਾ, ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਜੱਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੰਥੀਆ ਬੇਲੀ, ਮਿਕੀ ਬੋਰਡਮੈਨ, ਫ੍ਰਾਂਸਾਈਨ ਲਾਫ੍ਰਕ, ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 2011 ਲੀਲਾ ਲੋਪਸ ਅਤੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 1993 ਦਿਆਨਾਰਾ ਟੋਰੇਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।